

PERPETUUM MOBILE

Nr. 19 / DECEMBRIE 2023

ISSN 2247 - 1030

Redactori

ALEXANDRA FECHITĂ, clasa a X-a I
BIANCA MARIN, clasa a IX-a D
IRINA ȘTEFANIU, clasa a IX-a D
BIANCA ELENA ALEXE, clasa a IX-a D
MARA PANDELE-CUȘU, clasa a IX-a D
ALINA RADU, clasa a XI-a G
MIRUNA MIHALACHE, clasa a XII-a G
MATEI DANCIU, clasa a X-a B
ANDRADA ROTARIU, clasa a X-a B
ȘTEFAN NICIEV, clasa a XI-a G
TUDOR ERIC, clasa a XI-a G
ALEXIA CÂȘMOIU, clasa a X-a B

Grafică

ALEXIA NEGOIȚĂ

Profesori Colaboratori

TEODORA VIȘINEANU-PRODĂNEL
MARIA MOISE
IRINA LEMNEAN
LIANA PAVEL
ROXANA NEAȚU
EMILIA IANCU
NINA VASILE
MIHAI OPRIȘA
IRINA PETRESCU
IONUȚ NEACȘU

Profesori Îndrumători

RAMONA LAZARIUC
ALEXANDRA BURUEANĂ
IOANA CIUCĂ
CARMINA URDEA

Coordonator

FLORENTINA CRISTEA, PROFESOR

COLEGIUL NATIONAL „MATEI BASARAB”

www.basarab.ro

VIETII DE ÎNCEPUTUL ADOLESCENT

Renunțarea la copilărie și trecerea la adolescență nu sunt deloc ușoare, pentru că vin la pachet cu multe responsabilități și cu diferite situații pe care trebuie să avem puterea să le depășim.

Gândindu-mă la experiența mea, pot spune că mi-a fost frică de intrarea la liceu. În stân-ga și în dreapta, auzeam că această etapă este una dintre cele mai frumoase, dar frica mea tot nu dispărea. Voiam să scap de stresul Examenului de Evaluare Națională, dar nu voiam să plec de lângă colegii mei din școala generală, care îmi erau ca o a doua familie. Timp de opt ani de zile, colegii mei m-au văzut și când mi-a fost bine, dar și când nu știam cum să fac ca să nu-mi mai fie rău, m-au învățat să iubesc, m-au împins de la spate când voiam să renunț și au fost „stâlpul” pe care puteam să mă sprijin de fiecare dată când simțeam că o să cad.

Cu toate acestea, timpul trece, iar eu nu pot rămâne pe loc. Fețe dragi vin și pleacă, iar noi trebuie să apreciem momentele în care ne sunt alături, să ne bucurăm împreună de ceea ce viața ne-a oferit și să cultivăm cât mai mult prietenia. Exact așa am făcut și eu. M-am bucurat de colegii mei din gimnaziu, am încercat să ne creăm amintiri și să ne distrăm cât mai bine împreună.

Ulterior, frica mea de intrare la liceu s-a estompat. Pur și simplu m-am gândit că o să fie un nou început și, cu siguranță, voi cunoaște din nou oameni dragi sufletului meu. Astfel, pregătită pentru un nou drum, mi-am întâlnit noii colegi în curtea Colegiului Național „Matei Basarab”. Deși nu ne știam, aveam ceva în comun: dorința de a fi licean la acest colegiu renumit în capitală. Când mi-am revăzut în liceu o parte dintre prietenii vechi, frica a dispărut complet.

Acum mă simt mândră că sunt elevă la acest colegiu de prestigiu și că am reușit să-mi înving frica de necunoscut. Cu siguranță, bobocii de anul acesta simt același lucru. Pentru ei, am un singur sfat: „Încercați să fiți buni, să găsiți frumosul în tot ceea ce vă înconjoară, să vă distrați și, nu în ultimul rând, să iubiți!”

CAROLINA FECHITĂ
Clasa a X-a I

BALUL Bobocilor Mateiști

După câteva săptămâni de la începutul anului școlar, pe 23 noiembrie 2023, în Club „Oxya”, am participat cu toții la petrecerea care marchează primii pași în viața de licean și intrarea în una dintre cele mai frumoase etape ale vieții, adolescența. Mai ales elevii claselor a IX-a așteptă cu nerăbdare, în fiecare an, acest eveniment unic: „Balul bobocilor”, o ocazie de a cunoaște persoane noi, de a întări prietenii și de a se distra.

Ediția anului 2023 va rămâne, cu siguranță, de neuitat datorită atmosferei frumoase, create de muzică, dans, dar, mai ales, de concursul anual „Miss și Mister Basarab”. Colegii lor din clasele mai mari, frați cu spirit mateist, i-au ajutat pe concurenți și le-au fost alături pe tot parcursul pregătirilor intense. Astfel, noua generație ce a pășit cu emoție pe holuri a participat la evenimentul mult așteptat.

Copiii curajoși au trecut prin preselecțiile organizate de echipa formată din: Bianca Șerban, coregrafa Teodora Samoilă, Alexandra Maftei, Maria Fundeanu, Timeea Ghiocel și Vicențiu Munteanu. După acest obstacol, au început pregătirile pentru momentele speciale. Printre orele de curs și activitățile extrașcolare, participanții și-au făcut loc, în programul lor, pentru repetițiile importante.

Sub îndrumarea foștilor miss și mister, bobocii de anul acesta au fost repartizați în perechi astfel: Mara Vișan și Alex Stan; Denisa Marinică și Cezar Petrescu; Bianca Alexe și Rareș Socea; Riana Uncheșelu și Rareș Zanfir, Ioana Ivan și Andrei Bîcîilă, Mara Popescu și Robert Vasiliu, Elisa Popescu și Ștefan Gorgoi, Eveline Constantin și Mărgineanu Mateo, Irina Ștefaniu și Matei Iliescu. Aceasta fost și ordinea intrării lor în concurs.

Toți și-au pregătit defilările de zi, coregrafiile de grup, momentele individuale și defilările de seară, astfel încât fiecare a avut posibilitatea de a arăta juriului talentul său nemaîntâlnit.

Bobocii i-au impresionat pe cei prezenți și au încins atmosfera prin dansurile de grup, momente pentru care s-au pregătit intens. Fetele s-au remarcat prin delicatețea și mișcările complexe, dar nici băieții nu s-au lăsat mai prejos.

Proba de talente a evidențiat dorința și determinarea fiecăruia de a câștiga. Un prim moment a fost dansul concurenteii cu numărul 1, Mara Vișan, din clasa a IX-a H, pe care au ajutat-o două dintre colegele ei, Ariana Tertici și Maya

Brătulescu. Denisa Marinca, din clasa a IX-a C, concurenta numărul 3, și-a dovedit îndrăzneala, dansând singură. În continuare, Ioana Ivan, din clasa a IX-a C, uimește publicul printr-un dans conceput chiar de ea, ajutată de o bună prietenă. Concurenta cu numărul 6, Mara Popescu, din clasa a IX-a E, dansează împreună cu două colegi de clasă, Alexia Gheorghe și Ramona Pârvulescu. Ultimul moment, de data aceasta de dans sportiv, a aparținut perechii numărul 8, Eveline Constantin și Mateo Mărgineanu, din clasele a IX-a B, respectiv a IX-a G. Elisa Popescu, din clasa a IX-a H, a ales să își demonstreze calitățile vocale.

Concurente care au ieșit cu adevărat în evidență au fost și cele trei câștigătoare. Riana Uncheșelu, din clasa a IX-a F, a împărțit scena cu Irina Ștefaniu, din clasa a IX-a D, formând un cuplu nemaipomenit în dans, iar Bianca Alexe, din clasa a IX-a D, a încântat juriul cu vocea sa melodioasă, interpretând „Writing’s on the wall” de Sam Smith.

Băieții au ales pentru proba artistică să pregătească un dans de grup, care i-a făcut pe toți bobocii să se ridice și să danseze.

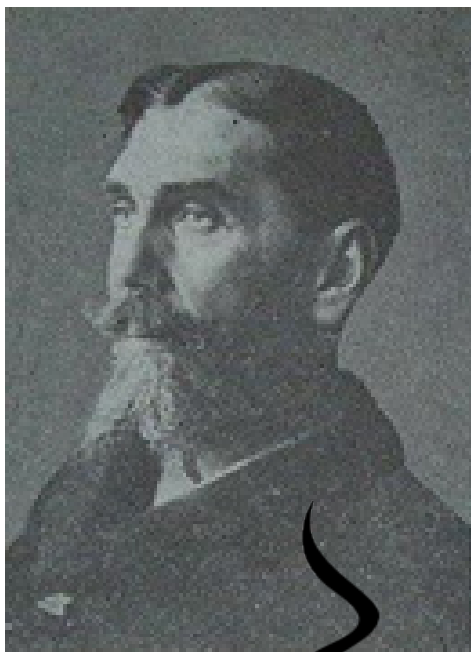
Pe lângă momentele artistice ale concurenților, cei doi prezentatori, Bianca Șerban

și Vicențiu Munteanu, le-au fost alături participanților, asigurându-se că fiecare intră pe scenă fără emoții, pregătit să dea tot ce este mai bun pentru a-i putea impresiona pe jurați.

După toate emoțiile, câștigătorii concursului sunt numiți, în strigăte și aplauze: Miss Boboc Colegiul Național „Matei Basarab”, 2023 - Riana Uncheșelu și Mister Boboc: Matei Iliescu. Următorii clasăți au fost: Irina Ștefaniu și Ștefan Gorgoi - premiul al II-lea, respectiv, Bianca Alexe și Andrei Bîcîilă - premiul al III-lea. Miss și Mister Popularitate au fost: Eveline Constantin și Mateo Mărgineanu. După aflarea câștigătorilor, seara a continuat în compania artistului mult așteptat, Yny Sebi, evenimentul încheindu-se în aplauzele participanților.

BIANCA MARIN și IRINA ȘTEFANIU Clasa a IX-a D

ELEVI REMARCABILI AI LICEULUI NOSTRU, **Ion Mincu**

*În aceste rânduri, drag elev
mateist, vei afla cine a fost Ion Mincu, un
nume cu care liceul nostru se mândrește
și pe care, dacă nu ai făcut-o deja, îl vei
prețui și tu de acum încolo.*

de cel român, prin ministrul Ion Câmpineanu, primește sprijin financiar pentru a-și desăvârși pregătirea prin călătorii de studii în Italia, Spania, Grecia, Istanbul.

În 1892, elaborează, împreună cu arhitectul Cucu, statutele unei Școli de Arhitectură, urmând ca, în 1897, ministrul Spiru Haret să îl numească profesor la Școala Națională de Arhitectură, din strada Israelită, actuala Stradă Biserica Enei. Deci, de numele lui, se leagă înființarea învățământului superior de arhitectură, Universitatea purtându-i în zilele noastre numele, în semn de adâncă prețuire.

În paralel cu activitatea profesională, Mincu a fost și om politic, deputat în județul Putna, dar și consilier al primarului Barbu Ștefănescu Delavrancea, în București.

„Altă dată l-am întrebat de ce nu s-a mulțumit cu meseria de inginer și a irosit atâția ani învățând arhitectura. Ce vrei maică-mi-a răspuns - una e meserie, cealaltă e artă. Și eu simțeam în mine dorința de a crea pe care nu mi-o putea satisface ingineria.” (B.A.R., Cabinetul de manuscrise A.932, Maria Băbeanu, născută Mincu, „Câteva amintiri despre Mincu”, 1960)

Arhitectul, profesorul, omul politic Ion Mincu, s-a născut la Focșani, în parohia Sf. Mina, părinții lui fiind Pavel și Maria. A avut patru frați, dintre care unul va deveni profesor de desen, Ștefan, iar Sultana va deveni mama scriitorului și diplomatului Duiliu Zamfirescu.

Anii de școală (conform spuselor istoricului Mihai Sorin Rădulescu, confirmate și de documentele din fondul Colegiului Național „Matei Basarab”, aflate în posesia Serviciului Arhivelor Naționale Centrale din București), îi parcurge ca elev al liceului nostru, între 1862-1868/70, absolvind gimnaziul și liceul.

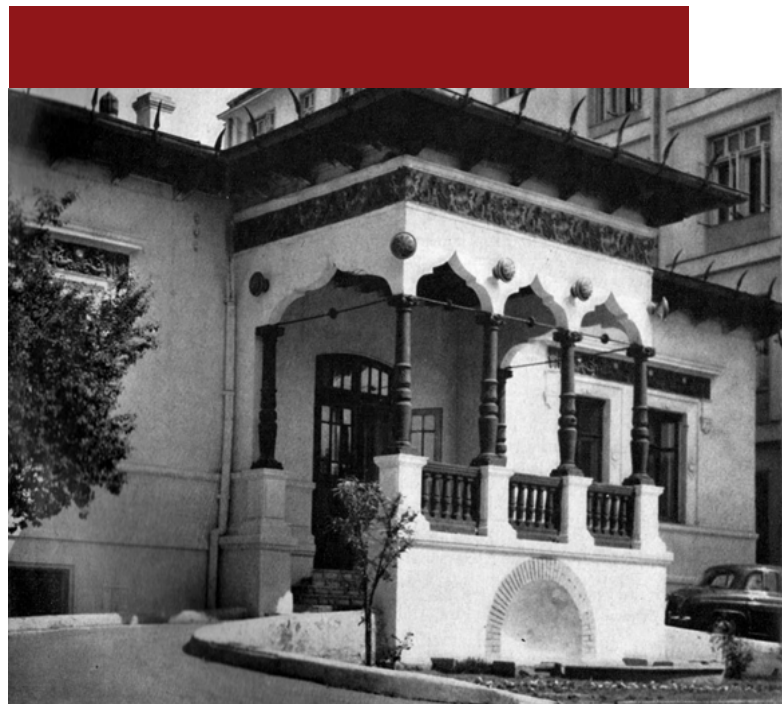
După terminarea liceului, între 1870-1873, urmează Școala de Poduri și Șosele din București, devenind astfel inginer. Construiește șoseaua Ploiești-Predeal și face parte din mai multe Comisii în Primăria București. Anii 1878-1883 îl află ca student la „École des Beaux-Arts” din Paris, la finalul căreia primește diploma de arhitect și, susținut atât de statul francez, cât și

Și câtă artă a pus în ceea ce este cunoscut acum ca unicul stil arhitectural cu elemente specific românești, stilul neoromânesc! Experiența acumulată în călătoriile de studii menționate, observarea ornamentelor și elementelor caracteristice arhitecturii românești ecleziastice și civile concură la conceperea, de către marele arhitect, a acestui stil, asemuit uneori cu o frumoasă țărancă îmbrăcată în straie de sărbătoare. Deși și învățase în școli străine și știa să clădească și să decoreze în stil eclectic la modă (amintesc aici Casa Vernescu, de pe Calea Victoriei, Vila Robescu din Sinaia, interioarele Palatului de Justiție de pe Splaiul Unirii), Mincu va adera la idealurile culturii secolului precedent și își va manifesta receptivitatea pentru afirmarea valorilor românești în spirit european. El afirma: „Suntem în Europa, dar cum ne deosebim de ceilalți europeni?”

„Eu nu sunt un om cu iluzii despre mine și n-am fost niciodată. Ceea ce am făcut e un lucru mic și simplu: am văzut în țara asta, semănată cu lucruri vechi, frumoase, o biserică, o casă, un acoperiș, o ușă, o rozetă, un chenar care aveau ceva original cum nu mai văzusem în altă parte și mi-am zis că, adunând pe una de aici, pe alta de dincolo, s-ar putea începe cu ele un stil în țara noastră. Iată ce am făcut eu.” (Ion Mincu)

Privind clădirile lui Mincu, devenite caracteristice stilului, vom observa prezența pridvorului (element de construcție specific caselor românești de la sat), cu stâlpi sculptați, care susțin arcade (cu deschidere în acoladă și friză ornamentală din faianță policromă) în registrul superior al construcțiilor (acestea fiind elemente de arhitectură autohtone), îmbinate armonios cu altele ce țin de arhitectura occidentală la modă în acele timpuri.

Prima casă particulară, proiectată în spiritul acestui stil, a fost casa generalului Iacob Lahovary, astăzi anexă a spitalului Cantacuzino, finalizată în 1886. Aici, Mincu va creiona deja pe o bază neoclasică din punct de vedere arhitectural, trăsăturile specifice stilului, pe care le-am amintit mai sus.

Casa Lahovary, 1886

În 1889, începe proiectul Bufetului, desprins din tema „cârciumii românești”, destinată Expoziției Universale de la Paris, unde fiecare țară se prezenta cu creații în spirit autohton. Această construcție, considerată prototip al stilului, prelua elemente deja folosite de arhitect la casa Lahovary, cât și detalii din arhitectura palatelor brâncovenești Mogoșoaia și Potlogi. „Bufetul” are azi numele schimbat, dar își păstrează farmecul și funcția, încântând privirile celor ce se plimbă pe bulevardul Kiseleff.

Bufetul de la Șosea, actualul Bulevard Pavel Kiseleff

Fațada Școlii Centrale din Strada Icoanei

Tot de numele lui Ion Mincu se leagă și istoria Școlii Centrale din București, fostul Pensionat Domnesc de Demoazele. Aceasta își mută, începând cu anul 1890, clasele în actuala clădire de pe strada Icoanei, fiind imaginată de arhitect după

model mănăstiresc, pentru a oferi elevilor din înalta societate o educație aleasă, dar și extrem de severă. Văzută din exterior, clădirea pare închisă ermetic, cu o fațadă lungă și sobră, animată doar de ceramica de culoare albastru verzui, cu care sunt ornamentate orizontalele brâului și streșinii, precum și numele de figuri feminine semnificative pentru istoria țării, pentru a fi luate drept model de către tinerele fete. Viața elevilor era însă înveselită de curtea interioară ce avea, pe axul central, un falnic arbore și era înconjurată de un coridor deschis cu o galerie de arcade, amintind de cele de la Biserica Stavropoleos, de a cărei restaurare Mincu s-a și ocupat. În 1929, galeria a fost închisă cu geamuri, când s-a instalat încălzirea centralizată.

Activitatea lui Mincu a fost vastă, a construit mult, dar a avut și proiecte nefinalizate. Nu făcea rabat niciun moment de la crezul său artistic, fapt care i-a atras, spre bătrânețe, antipatiile oamenilor politici ai vremii. Moartea i-a fost consemnată sumar, în doar câteva gazete și, abia după șapte ani, revista „Convorbiri literare” îi va dedica un amplu articol omagial. Urmează apoi o perioadă în care stilul neoromânesc va fi deosebit de apreciat, astfel încât, Primăria Bucureștiului nu mai acorda autorizații de construire decât dacă se încadrau în specificul acestuia. Datorită acestui fapt,

Curtea interioară a Școlii Centrale

încă putem admira prin Bucureștiul vechi case mai mari sau mai mici, cu foișoare, cu arcade elegante, cu semețe turnuri, reflectând

moștenirea marelui arhitect, dusă mai departe de o serie numeroasă de discipoli ai acestuia.

Vă invit să descoperiți și voi aceste bijuterii arhitecturale, unele chiar în preajma liceului nostru și să păstrați în voi mândria de a avea ceva în comun cu Ion Mincu, instituția în care învățați, Colegiul Național „Matei Basarab”!

Surse biografice:

- Adina Nanu, Educație Artistică, clasa a XI-a, editura CD-Press 2006
- <https://arhivadearhitectura.ro/arhitecti/ion-mincu/>
- https://www.enciclopediaromaniei.ro/wiki/Ion_Mincu

prof. TEODORA
VIȘINEANU-PRODĂNEL

AUSCHWITZ

UN LOC CU UN PUTERNIC IMPACT EMOTIONAL

„Orice călătorie te lasă fără cuvinte, apoi te transformă într-un povestitor.”

– Ibn Battuta

La Auschwitz, noi am învățat
Că UMANITATEA e un lucru minunat.
Emoții, apăsare și tristețe
M-au copleșit fără delicatețe...

Un loc al Holocaustului care m-a fascinat,
Un lagăr trist ce multe vieți a luat...
Va dăinui ca simbol al terorii,
Va fi și va rămâne tot timpul în istorii!

Pentru mine, călătoria în Polonia a reprezentat o experiență minunată, plină de bucurie și emoție, ce a avut ca scop extinderea orizontului meu de cunoaștere. Am început cu o croazieră pe Dunăre, în Budapesta, unde am avut ocazia de a cunoaște și de a admira frumusețea locurilor și a obiectivelor turistice. Ne-am continuat aventura în Kosice, Slovacia, unde am vizitat Catedrala „Sfânta Elisabeta”, iar în cursul serii, am ajuns la destinație, în Cracovia.

Timp de trei zile, am reușit să ne îmbogățim atât cultural, cât și emoțional și să aflăm informații despre evrei, despre modul lor de viață și despre cartierul în care locuiau, și anume Kazimierz. Acesta este plin de clădiri istorice și sinagogi și este cunoscut atât pentru arta stradală, cât și pentru restaurantele cu mâncare tradițională. Plimbându-ne prin centrul orașului, am admirat Castelul Wawel și Bazilica „Sf. Maria”.

Cu siguranță, printre cele mai impresionante și emoționante experiențe trăite de mine și de colegii mei a fost vizita la Auschwitz-Birkenau, cel mai mare lagăr de concentrare, devenit ulterior lagăr de exterminare nazist.

A fost o experiență unică, impresionantă, căreia cu greu i-am făcut față. Este un sentiment teribil să știi că cel puțin 1,1 milioane de oameni au fost uciși și să afli că alți oameni au pășit acolo, ca și tine, crezând că vor avea parte de o viață mai bună, mai fericită.

Este cu adevărat tragic să te gândești că au fost omorâți oameni din cauza religiei, a orientării sexuale, a dizabilității sau a rasei și că, odată ajunși acolo, nu mai sperau să-și revadă vreodată familiile.

Odată ce am pătruns în „locuințele lor”, am rămas complet marcată de ceea ce s-a întâmplat. În jurul meu, nu se mai auzea nimic și gândul îmi era doar

la tragedia care a avut loc în incinta blocurilor de cărămidă și a barăcilor din lemn, construite de evrei.

A fost șocant să mă aflu pe șina de tren de la Birkenau și să știu că, în urmă cu un secol, pe aceasta, erau aduse zeci de milioane de persoane și muncitori, care nu știau ce urma să se întâmple cu viața lor și care au avut multe de îndurat. Lucrurile lor personale erau colectate automat de soldații naziști, sub pretextul că nu vor mai avea nevoie de acestea, împreună cu alte obiecte casnice. A fost cutremurător să văd milioanele de pantofi și părul colectat de la fiecare femeie care ajungea în Auschwitz, iar gândul că acești oameni au fost supuși unor asemenea chinuri m-a întristat enorm.

M-au trecut fiorii în momentul în care am aflat că s-au realizat experimente medicale, foarte dureroase și traumatizante, în special pe copii. Pedepsele erau dese și chinuitoare și, de cele mai multe ori, în cazul încercării de a evada, pedeapsa obișnuită era moartea prin înfometare. Dacă un prizonier evada, zece deținuți erau aleși la întâmplare și erau omorâți...

Vizita la Auschwitz-Birkenau a fost atât o lecție de istorie, legată de Holocaust, cât și o lecție de viață. Am clarificat informații pe care le aflasem din cărți, dar pe care nu am putut să le înțeleg așa de bine. Datorită faptului că am fost acolo, am reușit să conștientizez nu doar evenimentele istorice, ci și impactul acestora. Am învățat că, ori de câte ori simțim că avem o problemă majoră și nu îi putem face față, trebuie să ne gândim la locul acela, la tot ce li s-a întâmplat acelor oameni și, astfel, respectiva problemă va deveni minoră. Nimic nu este mai important decât să fim alături de familiile noastre, în siguranță, și să ne trăim viața în condiții cât mai bune!

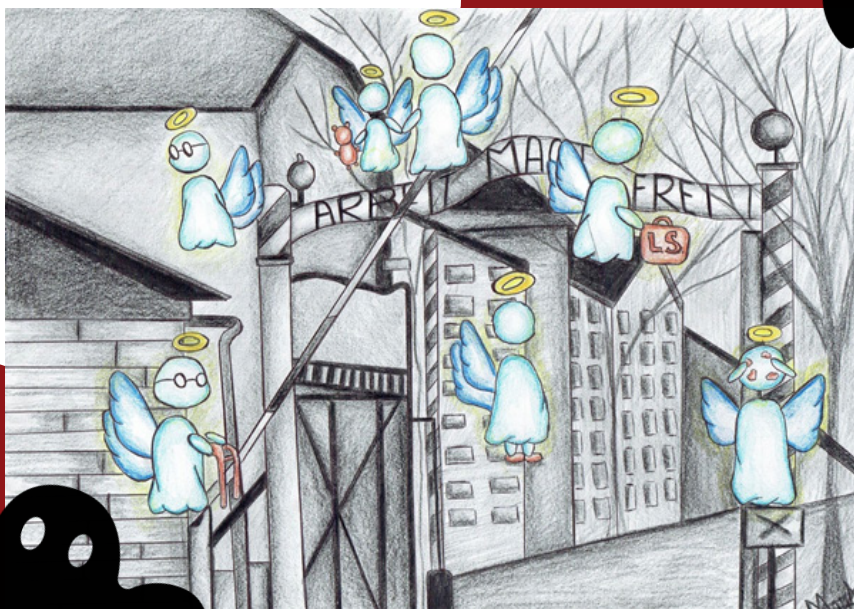
Consider că este important să avem grijă de cei din jurul nostru, de oameni, în general, să fim alături unii de alții, să ne iubim și să ne respectăm reciproc!

BIANCA ELENA ALEXE
Clasa a IX-a D

PLECAREA ANUALĂ la Auschwitz

Din momentul în care am pășit pe poarta acestui loc încărcat cu amintiri triste și înfiorătoare, am simțit că voi percepe viața diferit. Când ne-am întors acasă, am simțit nevoia să surprind această amintire printr-o pictură comemorativă. Primul semn care mi-a atras atenția a fost chiar arcada de la intrare, care avea gravat un mesaj cu tremurător: „Munca aduce libertatea”. Mai apoi, ghidul nostru turistic ne-a prezentat poveștile câtorva suflete care și-au petrecut o parte din viață în lagărele de concentrare de la Auschwitz. Am încercat să surprind cât am putut mai bine aceste povești, pe care încă le rețin și le procesez. În colțul din stânga, se regăsește un bătrân, iar în centrul lucrării se află o mamă și copilul ei, aceștia reprezentând principalele victime ale

camerelor de gazare, foarte puțini trecând de triajul inițial. Îngerii, care au alături de ei obiecte personale,

sunt niște embleme reprezentative ale miilor de suflete cărora le-a fost luat totul, inclusiv pantofii sau ochelarii (aceste obiecte ne-au fost prezentate în spatele unui geam de sticlă, fiind mii și mii de accesorii ce nouă ni se par neînsemnate, dar lor li se păreau adevărate comori pierdute). Ultimul înger reprezintă un om de rând, obosit să participe la munca zilnică la care era supus, însă fără șansa de a se putea opri. Sper că desenul meu vă transmite măcar un strop din emoția simțită de noi și vă face să vă gândiți cum putem ajuta să evităm astfel de evenimente, precum cele de la Auschwitz.

MARA PANDELE-CUȘU
Clasa a IX-a D

Călăuze

Când ies din celule moarte,
Un singur moment de securitate,
Simțind pe față un vânt lin
Ce se aude ca un suspin.

Și, pe acele ziduri groase,
Se zăresc mici lucruri prețioase,
Firave fire de iarbă,
Pentru ochii mei podoabă.

Oare cum au reușit
Și din piatră au ieșit
Câtă putere să ai,
La suprafață să răsari?

O, scumpă rază din rai,
De durerea mea habar n-ai,
Însă eu mă rog la tine
Ca totul să se termine cu bine.

În acel moment de grație,
În negura cea pustie,
Mie însumi mi-am promis
Că nu mă voi lăsa învins.

Cum un fir de iarbă a biruit,
Ca un semn ceresc mi s-a vestit,
Nici eu nu voi renunța
Până nu duc lupta mea.

Și atâta timp cât ele
Sunt acolo singurele,
Să mă vegheze în iad
Ca Mercur în retrograd.

Minutele mele de pace
Se duc către firele buimace
Și în ele-mi pun speranța
Că-mi vor garanta siguranța.

„Când ieșeam din celulă și vedeam acele fire de iarbă cum ies din zidurile de piatră ale închisorii, mă gândeam că, atâta timp cât ele au ieșit la suprafață și au supraviețuit, și eu voi continua să lupt.” Asta ne-a mărturisit domnul Alexandru Teodorescu, autorul cărții „Celula de minori”, o autobiografie emoționantă despre experiența lui în închisorile comuniste și fost elev al Colegiului Național „Matei Basarab”, în cadrul workshop-ului „Celula de minori”, susținut în anul școlar trecut. La fel ca acele firave firicele de iarbă, care, teoretic, nu ar fi avut nicio șansă să biruie, a continuat și el să lupte pentru drepturile și libertatea lui, împotriva sistemului nemilos, deși era un simplu adolescent neputincios. Vorbele dumnealui mi-au rămas în memorie și m-au inspirat să scriu această poezie.

ALINA RADU
Clasa a XI-a G

Între

lumi

Flori albe de ceară,
Aer străpungând,
Se înalță-n seară,
Înflorind în gând.

Se aprinde ceața
Amurgind ferești,
Decantând viața
De cele lumești.

Lin văzduh coboară-
Punte între lumi-
Suflet de vestală
În umbre de genuni...

Prof. ROXANA NEAȚU

TENTAȚIA PREZENTULUI

În ultimii ani, se vorbește mult despre meseriile viitorului, despre necesitatea de a fi cât mai competenți în domeniile în care ne specializăm, despre nevoia de a fi permanent în pas cu noile realități tehnologice, pentru că ele vor avea un rol covârșitor nu peste multă vreme. Ținem sau nu ținem cont de acest aspect, ne pregătim sau nu pentru ce va să vină, cert e că există o tendință actuală care pare să anuleze orice previziune, o preocupare care caracterizează pe oamenii de orice condiție. „De ce-ul” firesc al primilor ani de viață se propagă deformat, din ce în ce mai mult, la vârsta adultă, în situații în care mai curând ar fi nimerit să reflectăm întâi și apoi să ripostăm prin întrebarea cunoscută. Tendința actuală este de a nega, de multe ori, afirmațiile făcute de alții, de a refuza din principiu, fără prea multă judecată, ofertele sau solicitările primite.

Bulversați mai ales de viteza cu care se petrec toate, punem de multe ori bariera circumspecției ca formă de întâmpinare a numeroase propuneri, filtrăm exagerat veștile venite pe căi diverse spre noi, întoarcem lucrurile pe fețele reale și pe cele plăsmuite la infinit, astfel încât nu mai rămâne nimic sigur, ci doar adevărul nostru, contaminat de al celor care gândesc după chipul și asemănarea minții noastre.

Imboldul de a suspecta totul anulează însă și binele urmărit de unii cu greu, topește din fașă

multe proiecte, iar vâlul gri al contestației venite din instinct camuflează bunele intenții ca, mai apoi, să dărâme totul. Depunem constant efortul și energia în a pune sub semnul întrebării orice inițiativă, riscând să nu mai facem nimic sau să ne coalizăm pentru a acționa ostentativ împotriva altora.

Virtutea spiritului critic devine, în practică, cel puțin uneori, o atitudine acră, o grimasă încremenită pe fețele noastre ca ripostă declanșată din teama de a lua decizii greșite, de a ne „mai” lăsa păcăliți. Prudența și veghea pot să-și păstreze intacte valoarea numai dacă nu le folosim drept arme în timp de pace. Ne putem apăra, păstrând un răgaz de reflecție obiectivă, din respect pentru cei care nu ne vor răul, pentru cei care vor să construiască. Mulți se pot descuraja dacă zidurile se năruie de nenumărate ori, în ciuda faptului că au jerfit timp, suflet, relația strânsă cu persoanele dragi.

E posibil să dăm mai multă consistență vieții noastre, dacă discernem în tihnă inițiativele celorlalți, dacă acționăm în loc să reacționăm.

Prof. MARIA MOISE

EVALUAREA, ÎNCOTRO?

Evaluarea reprezintă una dintre cele mai importante componente ale actului didactic. Orice demers pe care profesorul îl face în activitatea sa de transmitere de cunoștințe sau de formare de competențe trebuie să fie urmat de o evaluare a rezultatelor, care să-i ofere o imagine reală asupra a ceea ce a reușit să realizeze la clasă și a ceea ce are de făcut în continuare. Deci, pentru profesor, evaluarea este esențială în calibrarea demersului didactic. Care este rolul ei pentru elevi? Sau, ca să formulăm corect problema pe care vom încerca să o dezbatem, cum privesc elevii, beneficiarii direcți ai educației, evaluarea de către profesor a propriei lor performanțe școlare?

În ultimii ani, evaluarea a devenit din ce în ce mai formală, iar rezultatele ei au ajuns să fie din ce în ce mai contestate. Uneori am senzația, ca profesor, că elevii mei tratează testele de evaluare ca pe un obstacol în calea obținerii mult doritei burse de merit. Pentru că, evident, la test se pot obține note proaste, care pun în pericol media anuală. Mi se spune uneori: „Nu am cum să iau 7, nu se poate, pierd bursa!” Ca și cum problema ar fi nu învățarea deficitară, ci nota care ar putea duce la pierderea unei sume de bani. Cum privesc deci acești copii nota? O înțeleg oare ca pe un instrument de calibrare a învățării sau, mai degrabă, ca pe un instrument de șantaj la dispoziția profesorului? Cred că răspunsul e destul de simplu, din păcate. Evaluarea a fost golită de sensul ei fun-

damental și, odată cu asta, și-a pierdut utilitatea practică atât pentru profesor, cât și pentru elev.

Desigur că nu se poate generaliza, că există cazuri în care evaluarea se face corect și este acceptată ca atare, dar mă întreb dacă nu cumva aceste situații se referă mai degrabă la materiile „importante”, cele la care se susține Evaluarea Națională sau Bacalaureatul. În ce măsură sunt dispuși elevii (secondați adesea chiar de părinți) să se supună unei evaluări reale la limbi străine, de exemplu? Există proba de competențe lingvistice la Bacalaureat, e drept, dar cine ia în serios un examen care nu poate fi picat și ale cărui rezultate oricum nu sunt recunoscute internațional? Cine acceptă senin o medie mai mică de zece la educație fizică sau la educație muzicală, ori plastică? Totuși, nu toți excelăm la aceste materii și e firesc să fie așa.

Cum s-a ajuns aici? În primul rând, după părerea mea, din încercarea, prost înțeleasă și prost aplicată, de a pune elevul în centrul actului educațional. Elevul ar trebui să se găsească în centrul oricărui demers pedagogic, fără îndoială, dar asta în sensul în care ar trebui să devină actor al propriei sale formări și să învețe în mod activ și adaptat nevoilor sale. Centrarea educației pe elev nu înseamnă că elevul nu mai poate greși nicio dată, că nu mai poate primi note proaste sau chiar rămâne corigent, cum pare să se înțeleagă la noi. Protejându-i pe copii în felul acesta, nu facem decât să le dăm o imagine falsă a lumii pentru care încercăm să-i pregătim, să le scădem rezistența la

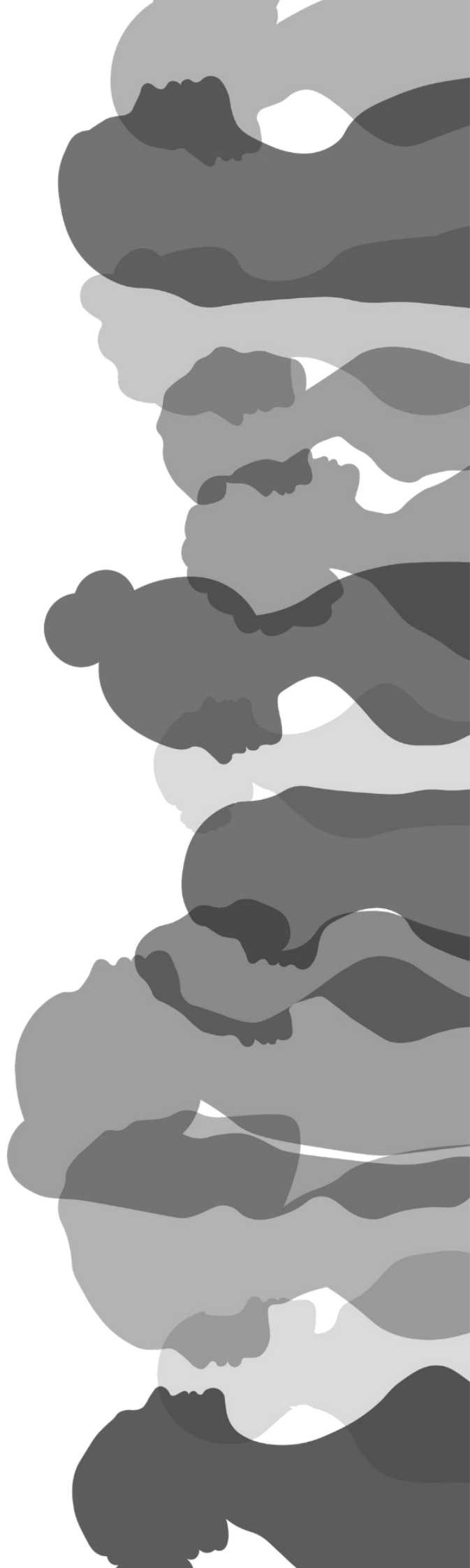
frustrare și să-i hrănim cu iluzii. Una dintre ele ar fi aceea că sunt buni în toate domeniile, ceea ce este fundamental greșit.

O altă cauză care a dus la această vânătoare permanentă de note este acordarea cu mare lejeritate, uneori în scopuri populiste, a burselor de merit. În mod normal, bursa de merit ar trebui să răsplătească performanța la învățătură, dar în momentul în care ea se acordă de la media 8,50, așa cum a fost cazul o lungă perioadă de timp, aceasta își pierde semnificația și ajunge să alimenteze iluziile despre care vorbeam mai sus. Media 8,50 este o medie generală bună, dar în ce măsură este cazul să fie răsplătită cu bursă de merit este o discuție mult mai nuanțată.

Nu în ultimul rând, degradarea constantă a statutului profesorului în societate a făcut ca acesta să-și piardă din ce în ce mai mult autoritatea în fața elevilor și a părinților. S-a ajuns astfel ca notele să fie contestate în mod constant, iar profesorii să fie chemați să justifice în fața părinților nu neapărat felul cum au acordat nota (baremul este, de altfel, de cele mai multe ori, trecut pe testele de la clasă), ci de ce nota nu este cea dorită. În unele situații, performanța elevilor nu este aproape deloc luată în calcul, singura reclamată fiind performanța profesorului. Nu spune nimeni că acesta este infailibil, dar în momentul în care notele unei clase se înscriu pe o curbă a lui Gauss rezonabilă, contestarea permanentă a acestora începe să semene mai degrabă cu o vânătoare de note.

Acest articol nu-și propune să găsească soluții sau să rezolve problemele semnalate. Rămâne în sarcina Ministerului Educației să implementeze acele politici menite să restaureze autoritatea profesorilor și să redea evaluării didactice funcția sa esențială. Aceste rânduri sunt doar o încercare de descriere a felului cum se vede situația evaluării de la firul ierbii și un îndemn la reflecție asupra rolului pe care noi, profesorii, dorim să ni-l asumăm în continuare în ceea ce privește actul educativ.

Prof. IRINA LEMNEAN

Femmes

„Așa e mama și a fost bunica

Și ca ele mâine eu voi fi

Ce facem noi, femeile? Nimica,

Decât curat și uneori copii.“

Adrian Păunescu - „Cântec femeiesc“

Mama iubea franceza, așa cum mă iubește pe mine sau cum l-a iubit pe tata, iar din această dragoste, m-a crescut, lăsându-mă în voie să visez. Înainte, erau mame, fiice, surori, soții excentrice, cărora bărbații le acceptau manifestarea. Acum? Femeia în literatură este un fenomen, o excepție care merită o secundă de judecată și o eternitate de uitare.

Cum? În secolul al XXI-lea, scriitoarele se luptă cu îndârjire să coboare de pe pedestalele de muze, făcute din marmura inspirației masculine, pentru inspirația masculină. Unul dintre cele mai bune exemple este Veronica Micle, adesea amintită ca iubirea marelui poet, ce i-a inspirat nenumărate opere, dar nu ca poetă ea însăși. Muzeul Literaturii Române, care are încăperi mai mari decât propria mea casă, dedicate marilor scriitori, găzduiește la subsol, o cameră aproape cât baia fetelor de la etajul doi al liceului, de pe pereții căreia te privesc acele mame și soții, care au scris pe mesele de bucătărie când acestea nu erau folosite. Însăși limba română încă nu le vede pe femeile dramaturg demne de o formă feminină a substantivului ce le descrie pasiunea.

Asta amintește de faptul că, de multe ori, prea multe ori, atunci când se vorbește despre femeie, indiferent de context, un alineat va fi sacrificat punerii acesteia în raport cu bărbatul, ca și cum definiția ei ar fi nulă fără el. Manualele de limba și literatura română le învață pe fete că trebuie să aparțină pentru a avea valoare. Doar pereții școlilor sunt ai lor, nu? Ce scriitoare de la noi cunoașteți? Aceasta a fost întrebarea pe care am adresat-o clasei mele și grupului de prieteni. I-am rugat să-mi spună primii trei autori și primele trei autoare care le vin în minte când se gândesc la România. Din ce ați citit până acum, este probabil și de așteptat, mărturisesc, să știți că numele

baților au curs instantaneu. „Iar la femei, acum e jale”, mi-a răspuns un prieten. Nimeni nu mi-a putut numi trei. Pe cine învinuim? Sistemul de educație? Profesoara aceea care nu făcea nimic la orele de literatură în clasa a cincea? Pe noi înșine?

Lipsa femeilor din această lume sau subprezentarea lor nu face decât să reliefeze și mai puternic rolul anemic și presupusa lor fragilitate. De aici derivă, poate, propria-mi frică de a intra în literatura română sau chiar universală, cauzată, în principal, de ideea care nu știu când mi-a fost imprimată în minte că voi fi judecată și pusă la zid pentru orice încercare de a pătrunde în lumea aceasta, a scrierii, a criticii și, predominant, a bărbaților. Din fericire pentru mine însă, trăiesc în era schimbărilor, într-un oraș capitală despre inima căruia iubesc să scriu. Dar cum rămâne cu fetele care poate au spus cuvinte frumoase, luându-și adio de la părintele care pleacă în străinătate ca să își susțină familia? Fetele care nu vin la școală, pentru că au frațiori sau surioare mai mici de care cineva trebuie să aibă grijă. Cine le va învăța că stelele nu sunt așa departe și că, dacă te străduiești numai puțin, vorbele tale vor atinge persoane în moduri în care nici nu ți-ai imaginat? Există începuturi, precum proiectul la care am participat, intitulat „Fetele cititoare și scriitoare”, care se axează exact pe conceptele descrise mai sus, precum încurajarea exprimării libere.

Bun, până în acest punct, știți deja că ideologiile feministe primează în lista temelor articolului, că literatura a aparținut multă vreme unui singur sex. Chiar la Uniunea Scriitorilor din România, în cadrul comisiilor (șapte la număr) nu lucrează decât patru femei, iar în jurii, sunt doar două femei, printre... treizeci și cinci de bărbați...

Ca ultimă istorioară, mă întorc la început, la mama care a vrut să fie, la rândul său, autoare, dar s-a căsătorit și m-a avut pe mine, întrucât lumea în care a trăit a învățat-o că, dacă vrea să fie femeie, aceste lucruri îi vor asigura un statut în societate. Aceeași lume care îmi spune mie astăzi că, dacă nu ești frumoasă, nu ești...

MIRUNA MIHALACHE
Clasa a XII-a G

HAIKUUL SciFi

Literatura science-fiction este o cale facilă prin care putem atrage tinerii către lectură. Science-fiction, fantasy, horror, tipuri de scrieri care par interesante, care aduc noutăți, care provoacă mintea adolescentului. Am observat elevi de-ai mei care vin la școală cu câte o carte din care citesc prin pauze sau în momente mai libere, majoritatea fiind din zona literaturii speculative. De ceva timp, îi ajut, sugerându-le anumite titluri și dezbătând cu ei cartea și filmul care s-a făcut după ea, în cadrul unui opțional la ora de engleză, „Film and Literature”. Cele mai multe sunt science-fiction sau fantasy. Feed-back-ul este foarte bun și mă face să cred că, într-adevăr, literatura SF poate fi utilizată în clasă. Cu ajutorul ei, se poate preda și învăța limba engleză, se poate încuraja cititul, se poate extinde orizontul cultural al elevilor noștri.

Am fost întrebată de câțiva elevi dacă există și poezie SF. Desigur, le-am răspuns. Ce este poezia SF? Ei bine, în primul rând, este poezie. Dar este acea poezie care conține un element speculativ, în sensul că are în compoziție o fărâmă de science-fiction, de fantasy sau de horror și se concentrează pe o realitate diferită de a noastră.

De regulă, autorii de poezie SF sunt cei care scriu și proză SF. Cei care doresc să găsească acest gen de poezie trebuie să caute publicații în care apar povestiri sau nuvele SF. Pentru a citi poeziile cele mai apreciate, e de preferat să urmăriți premiile „Rhysling Award”, care se acordă, an de an, pentru cel mai bun poem SF, de către „Asociația americană pentru poezie SF”.

Primele exemple de poezie speculativă au apărut în secolul al XIX-lea, când autori, precum Christina Rossetti, publicau poeme, precum „Goblin Market”, în care apăreau realități alternative sau tematici inspirate din basme. În anii următori, după cum afirmă Joron Andrew în volumul „Is This Poetry or Is It Science Fiction” (1981), se creează deja o tradiție și se definește genul poeziei SF americane.

Ca urmare a gradului crescut de recunoaștere a genului literar respectiv, au început să apară publicații specifice, cum ar fi „Weird Tales” (1923-

1954), urmate de antologii de mare anvergură, precum „The Magazine of Fantasy” and „Science Fiction”, „New Worlds”, „The Year’s Best Science Fiction” sau publicațiile „Asociației pentru Poezia Science Fiction”, asociație fondată de Suzette Elgin. În prezent, poeziile SF premiate sunt publicate în antologiile „Nebula”, revistele de poezie „Dreams and Nightmares”, „Star Line” și „The Magazine of Speculative Poetry”.

Sursele principale pentru acest gen de poezie rămân proza SF, diverse ramuri științifice, folclorul local, teme macabre, stranii, supernaturale. Poezia științifică se folosește de versuri care pot cuprinde informații științifice, focalizându-și atenția pe diverse fenomene, jargon sau metafore de natură științifică. Antologia „Songs From Distant Worlds”, apărută în 1985, conține astfel de poeme, multe fiind apreciate cu primele premii „Rhysling”, acordate creațiilor din acest gen. Poezia mitologică se inspiră mai ales din diverse mituri și folclor, concentrându-se, de multe ori, pe o reinterpretare și repovestire a acestora. Poezia speculativă horror este acel tip de poezie SF care se ocupă de tematici macabre, spectrale, supernaturale, violente, sângeroase.

Unul dintre subgenurile poeziei SF este science fiction haiku. Haiku este un anumit gen de poezie, cu o formă fixă, respectiv 17 silabe, aranjate în trei versuri de câte 5, 7 și 5 silabe. Prima dată a apărut în literatura japoneză, la începutul secolului al XVII-lea, ca reacție față de poezia tradițională, mult mai elaborată, dar a fost denumit haiku de-abia în secolul al XIX-lea. Temele care apar, de regulă, în aceste poezii sunt anotimpurile, natura, peisajele, anumite momente ale zilei, care determină sau evocă o reacție emoțională, de multe ori, rămasă neprecizată. Forma a fost preluată în literatura vestică de o serie de autori, unul dintre cei mai celebri fiind Ezra Pound.

*In a Station of the Metro
The apparition of these faces in the crowd
Petals on a wet, black bough.*

*Într-o stație de metrou
Ivirea acestor chipuri în mulțime
Petale pe o creangă umedă și neagră.*

Prima menționare în literatura SF a acestui tip de poezie a fost făcută de Tom Brinck, în al său „The Schimu Manifesto”, apărut în 1995. Inspirat, evident, din haikuul japonez, Schimu explorează teme speculative, științifice, science-fiction, fantasy și horror, urmând regulile și formatul unui haiku, cu anumite devieri de la structură, rămânând fidel principiilor minimalismului și introspecției umane. Cele mai cunoscute premii pentru SciFaiku sunt „Dwarf Stars Awards”, acordate de Asociația Americană de Poezie Science Fiction.

Poate primele haikuuri science-fiction au fost publicate de Karen Anderson în revista „The Magazine of Fantasy” and „Science Fiction”, în 1962.

*Those crisp cucumbers
Not yet planted in Syrtis –
How I desire one!*

*Acei castraveți crocanți
Încă neplantați pe planeta Syrtis—
Cât de mult mi-aș dori unul!*

Un haiku SF s-a strecurat în romanul „The Dark Side of the Sun”, publicat de Terry Pratchett în 1976.

*Hark to the crash of
the leaves in the autumn,
the smash of the crystal leaves.*

*Ciulește urechea la prăbușirea
frunzelor toamna,
izbitura frunzelor de cristal.*

Autorul care a utilizat haiku SF, cel mai mult în volumele sale de proză, este David Brin, în al său „Uplift Universe”, în special în romanul „Startide Rising”, în care exista o specie de delfini care se exprimă într-un limbaj asemănător haikuurilor.

*Ladder climber – Sharp-eyed rhymers
Call a fix – for seeking finders
Trill sonar – through the leaf blinders*

*Cel ce suie pe scară – cel care face rime cu ochii deschiși
Cheamă reparatorul – găsește căutătorii
Pornește sonarul – printre jaluzelele de frunze.*

Unele haikuuri SF sunt pur și simplu sfaturi de viață, uneori îmbrăcate în umor, pe care tinerii le citesc și au revelația că se pot inspira din ele sau că, de fapt, poezia poate fi amuzantă, nu greu de înțeles și interpretat, precum în „Advice to a Six Year Old”, de Mary Soon Lee.

*If you do spot a monster,
either it will be friendly,
or it will not.*

*Dacă vezi cumva un monstru,
Acesta va fi prietenos
Sau nu.*

Haikuul SF poate inspira o incursiune în literatura SF, poate fi o poartă către lumi noi și cu siguranță poate trezi curiozitatea tinerilor cititori. Invită la introspecție, deschide ochii spre frumusețea naturii și sentimentul de admirație și grație față de ceea ce ne înconjoară.

Bibliografie:

1. Suzette Elgin, articolul „About Science Fiction Poetry”, <https://www.sfpoetry.com/>.)
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Speculative_poetry).

Prof. LIANA PAVEL

RĂZBOIUL CARE MI-A SALVAT VIAȚA

de K. B. Bradley

Eram prin generală, să fi fost a VII-a, și ne fusese introdusă o nouă materie, un opțional de literatură. Pe atunci, mă credeam un copil „cool” că nu citesc, nu-mi plăcea și nici nu voiam să-mi placă; mi se părea pur și simplu o pierdere de timp!

Prima carte care ne-a fost prezentată a fost una cu un titlu ce n-are cum să nu te intrige, „Războiul care mi-a salvat viața”. Cum poate un război, ceva atât de distructiv, salva vieți? Am deschis cartea și, de atunci, am fost introdus în lumea minunată a literaturii.

Autoarea deschide cititorului o fereastră spre trecut, un alt loc și un alt timp, atât de familiar de la ora de istorie, dar atât de îndepărtat și de necunoscut: Londra, Anglia în timpul Celui de-Al

Doilea Război Mondial. Acțiunea este prezentată din perspectiva Adei Smith, o fetiță de zece ani ce nu a ieșit niciodată din apartamentul ei din pricina mamei sale abuzive, ce o considera o rușine.

Din cauza unui picior strâmb, aceasta era mereu abuzată verbal și fizic de mama sa văduvă, în timp ce fratele ei mai mic, Jamie, era admirat. În capul personajului-narator, este un război, o luptă între idei: pe de-o parte, dorința de a ieși din casă, de a vedea lumea, de a trăi o viață normală și de a fi un copil ca oricare altul; pe de altă parte, frica de mamă și de abuzurile din partea ei, sincera credință în faptul că ea este cumva inferioară și merită acest tratament și că poate, poate, mama ei are dreptate. În acest context, a izbucnit și războiul.

Odată cu începerea bombardamentelor asupra Londrei din partea aviației germane, copiii au fost trimiși împreună cu profesorii în mediul rural, în satele din partea de sud a Angliei, pentru a scăpa nevătămați. James are un loc rezervat, fiind înscris la școală, însă Ada trebuie să se chinuie singură, șchiopătând și sângerând pe străzile aglomerate ale haoticului oraș pentru a scăpa de infernul ce era viața londoneză din timpul războiului, dar, mai ales de infernul ce era viața de zi cu zi din casa familiei Smith.

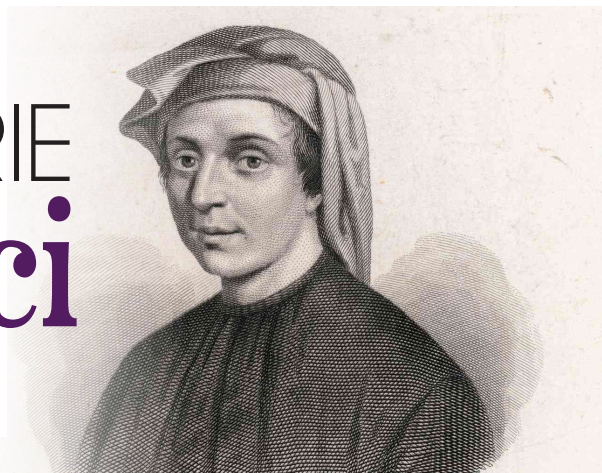
Povestea urmărește recuperarea tinereii fete care se întâmplă, ironic, în cea mai cruntă și întunecată bucată de timp din istoria omenirii, dar și ororile războiului, viața englezilor de pe atunci, acomodarea în familia adoptivă, întâmplările plăcute și cele mai puțin plăcute din viața celor doi frați.

Kimberly Brubaker Brandley reușește să ilustreze cu mare talent lumea exterioară (atmosfera perioadei, dezorientarea generală și evenimentele războiului), dar și lumea interioară: gândurile, emoțiile și sentimentele pe care le trăiește Ada, chinurile prin care trece, abuzurile devenite normalitate și încercarea sa de a găsi ceva bun în această lume rece și întunecată în care se regăsește. Cartea nu are un limbaj complicat și este ușor de urmărit.

Recomand oricărui cititor pasionat de istorie și de psihologie, tuturor celor curioși sau intrigati, să descopere această carte. Mie mi-a schimbat viața și percepția asupra lumii, fiind și cartea care mi-a deschis ușa spre universul literaturii. Mulțumesc, Ada!

MATEI DANCIU
Clasa a X-a B

În fiecare an, pe data de 23 noiembrie, lumea științifică îl omagiază pe unul dintre cei mai influenți matematicieni ai Evului Mediu: Leonardo Fibonacci. Data de 23 noiembrie este aleasă folosind primele numere din celebrul șir al lui Fibonacci: 1, 1, 2, 3, adică luna 11 și ziua 23.

Conform lui O'Connor și Robertson (1998), Leonardo Fibonacci (cunoscut și sub numele de Leonardo din Pisa, Leonardo Pisano, Leonardo Bonacci) s-a născut în 1175, într-o familie de comercianți din Pisa, Italia. Încă din copilărie, Fibonacci a călătorit cu tatăl său în regiunea mediteraneană, intrând în contact cu variate culturi și sisteme matematice folosite în aceste regiuni, lărgindu-și astfel aria de cunoștințe. În 1200, Fibonacci s-a reîntors în Pisa. Acolo, a scris numeroase și importante materiale care au contribuit la dezvoltarea matematicii. Astăzi, se mai păstrează copii după lucrările „Liber abaci” (1202), „Practica geometriae” (1220) și „Liber quadratorum”. Lucrarea „Liber abaci” (1202) se bazează pe cunoștințele de aritmetică și algebră acumulate în timpul călătoriilor sale. În această lucrare, sunt prezentate cifrele indo-arabe: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, sistemul zecimal (cu impact semnificativ în evoluția ulterioară a matematicii), alte elemente de teoria numerelor, precum și un șir particular de numere, cu caracteristici interesante, denumit ulterior Șirul lui Fibonacci.

În România, elevii de clasa a XI-a, de la profilul real, specializarea matematică-informatică, studiază la orele de analiză matematică șirul lui Fibonacci și îl utilizează în aplicații la informatică. Acesta este un șir definit printr-o relație de recurență liniară de ordinul al doilea, iar termenii săi sunt 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, ...; fiecare termen, începând cu al treilea, este determinat ca sumă a celor doi termeni precedenți.

Secvența în sine a apărut pentru prima dată în matematica indiană, fiind cunoscută sub numele de „numerele Virahanka”.

O legătură deosebit de interesantă există între șirul lui Fibonacci și „numărul de aur”. Se poate observa că raportul dintre oricare doi termeni consecutivi ai șirului se apropie de „proporția de aur” (aproximativ 1,61803398875), iar limita șirului, definită ca raport a doi termeni consecutivi din șirul lui Fibonacci, este egală cu numărul de aur ($\varphi = (1 + \sqrt{5}) : 2$). Numărul φ a apărut pentru prima oară în lucrarea lui Euclid, „Elementele”, în anul 300 î.e.n. Grecii au fost fascinați de acest număr, deoarece apărea foarte des în geometrie. Pornind de la șirul lui Fibonacci, se pot construi dreptunghiurile de aur și spirala de aur (sau logaritmică).

Acest număr se regăsește în operele multor artiști (picturi, sculpturi), din motive estetice. De asemenea, găsim numărul de aur în proporțiile a numeroase structuri arhitectonice din întreaga lume (piramidele egiptene,

temple, Catedrala „Notre Dame”.

Pe lângă proprietățile matematice variate și interesante, cu aplicații în teoria numerelor, criptografie, algoritmi de optimizare, o caracteristică spectaculoasă a șirului lui Fibonacci și a numărului de aur este frecvența foarte mare cu care le regăsim în domenii și locuri neașteptate:

- **în muzică**, la claviatura unui pian - o octavă are 13 clape, dintre care 8 sunt albe și 5 negre, aranjate în grupuri de câte 3 și 2 (toate numerele sunt parte a șirului lui Fibonacci);

- **în natură**:

- în aranjamentul petalelor florilor - numărul petalelor celor mai multe flori se află printre termenii șirului lui Fibonacci (1, 2, 3, 5, 8...);
- în dispunerea în spirală a conurilor de pin, a ananasului și a semințelor (modul de dispunere a semințelor de floarea-soarelui);
- în modul în care se formează sau se ramifică ramurile copacilor: un trunchi principal va crește până produce o ramură, care creează două puncte de creștere; apoi, una dintre noile tulpini se va ramifica în două, în timp ce cealaltă rămâne latentă; acest model de ramificare este repetat pentru fiecare dintre noile tulpini; sistemele rădăcinilor și chiar și algele prezintă acest model;
- cochiliile melcilor și ale nautilusului urmează spirala logaritmică, la fel și forma urechii interne sau a coarnelor anumitor specii de capre ori la forma unor pânze de păianjen;

- dispunerea curenților în formarea uraganelor este similară unei spirale logaritmică;

- ADN - ul uman conține pattern-uri care reprezintă secvențe din șirul lui Fibonacci: moleculele de ADN măsoară 34 de angstromi lungime și 21 lățime pentru fiecare ciclu complet al dublei

lor spirale, iar aceste două numere sunt din șirul lui Fibonacci cu raportul egal cu 1,6190476 ce aproximează destul de strâns proporția de aur;

- mâna umană are 5 degete, fiecare deget având 3 falange separate prin 2 încheieturi (numere în secvență); în medie, dimensiunile falangelor sunt: 2 cm, 3 cm, 5 cm, iar în continuarea lor este un os al palmei care are în medie 8 cm;
- fața umană este caracterizată, din punct de vedere estetic, prin câteva dimensiuni principale: distanța între ochi, distanța dintre gură și ochi și distanța dintre nas și ochi, dimensiunea gurii; în știința esteticii, se apreciază că fața este considerată cu atât mai plăcută ochiului, cu cât aceste dimensiuni sunt mai apropiate secvența lui Fibonacci;

- **în astronomie**: galaxiile spirale urmează și ele modelul Fibonacci, cu o structură de tipul spiralei logaritmice.

Bibliografie:

1. Andrei Vernescu, *Analiză matematică*, Editura „Pantheon”, București, 1992
2. <http://www.matematicon.ro/calea/stiati-ca/Sirul%20lui%20Fibonacci.pdf>
3. <http://informaticasite.ro/recursivitate/349-sirul-lui-fibonacci-recursiv.html>
4. <https://www.nationaldaycalendar.com/>
5. <https://www.mathsisfun.com/numbers/fibonacci-sequence.html>
6. <https://mathworld.wolfram.com/FibonacciNumber.html>

Prof. EMILIA IANCU

REVOLTA DE LA „Ballets Russes”

1913, Paris. Începutului unui nou secol marcat de artă și de frumos. Compania de balet a lui Serghei Deaghilev strângea pe scena teatrului parizian energia estică a poantelor satinate, a trupului ce cânta și a sufletului ce vorbea. Capitala franceză era un centru al culturii și artei, într-o perpetuă dezvoltare, iar avangardismul lua amploare în cercurile artiștilor.

Seri răcoroase lângă Sena, cafenele ticsite de lume bună, muzică suavă, în timp ce Igor Stravinsky își căuta inspirația pentru noua sa creație. Compozitorul fusese dintodeauna inspirat de folclorul rusesc, muza operei sale. „Pasărea de foc” este prima creație a lui Stravinsky pentru compania de balet a lui Deaghilev, „Ballets Russes”. Este inspirată de un basm slav și captează simpatia parizienilor pentru cultura rusească. Deaghilev îi cere compozitorului să creeze încă o dată o partitură ce are să surprindă lumea slavonă, ce era considerată de vestici un univers exotic, îndepărtat. Stravinsky însă are alte planuri.

Acum, inspirația sa nu mai era folclor povestit prin dragoste și magie, ci o lume păgână, sălbatică. Timp de un an, scrie o compoziție ce avea să illustreze primitivismul antichității slave și anotimpurile de care depindeau viața și bunăstarea triburilor. Astfel, ia naștere „Sacrificiul primăverii”, o succesiune de dansuri ce surprinde jertfa adusă zeilor pentru a ajuta comunitatea să trăiască o primăvară roditoare. Stravinsky compune unul dintre cele mai curajoase concerte orchestra-

le, depășind limitele muzicii și ale artei, prin folosirea unor instrumente bizare și a unor tehnici neobișnuite. Scenografia și costumele au fost realizate de Nicholas Roerich, un artist rus a cărui artă era considerată hipnotică și plină de spiritualitate, costumele dansatorilor fiind primitive, simple, lipsite de bogăția baletului clasic. Coregrafia a rămas în mâinile lui Vaslav Nijinsky, una din cele mai importante figuri ale baletului rusesc, care a încălcat legile dansului clasic pentru a reconstitui începuturile mișcării și ale dansului. „Sacrificiul primăverii” era un balet rupt din lumea estică a culturii, ce reda într-un mod spiritual, dar brutal, viața rușilor păgâni.

Tehnic vorbind, a fost nevoie de o muncă formidabilă pentru ca acest balet să ia formă pe scenă. Orchestra era realizată din o sută de muzicieni, toți numindu-l pe Stravinsky un „nebun” atunci când acesta i-a anunțat că „nu există nicio greșală în partitură”. A trebuit ca dansatorii să se întoarcă într-o lume antică a mișcării. „Sacrificiul primăverii” reprezenta totuși o adevărată provocare pentru balerini, care aveau nevoie de un incredibil control și de rezistență pentru fragmentele terifiante de coregrafie. Dansul și muzica creau un întreg perfect, ambele transmițând esența operei. Cele două construiesc atmosfera ideală pentru a menține spectatorul într-o continuă tensiune până în ultimul moment: „Dansul sacrificiului”.

Théâtre des Champs-Élysées, abia inaugurat în Paris, avea să primească pe scena sa noua producție a companiei „Ballets Russes”. Seara plăcută de 29 mai 1913 strânge pe scările teatrului lu-

mea cea pasionată de frumos, ce avea să se bucure de un nou spectacol, marcat de colaborarea dintre Deaghilev și Stravinsky. Clopotele cântă, iar spectatorii se îndreaptă să-și ocupe locurile, în timp ce luminile din teatru se sting.

Fagotul este cel care dă viață pimei părți, dar și primul semn dat publicului francez că opera, pentru care se strânseseră toți, avea să fie bizară. Această suspiciune prinde contur în momentul în care cortina este ridicată, iar instrumentele se strâng și ele într-un dans al bitonalității. Celebrarea primăverii începe, iar o femeie în vârstă apare pentru a prezice viitorul. Balerinele, reprezentând tinerele fete ale tribului, apar în scenă pe un singur rând, urmând să realizeze „dansul răpirii”. Deja publicul parizian este dat peste cap și năucit de acest așa-zis „balet”, de muzica stranie, costumele hidoase și dansul ce sfida orice lege. Nu era urmă de muzică armonioasă, costume colorate și poante satinat. În public se afla până și compozitorul romantic, Camille Saint-Saens, ce luase opera în râs de la auzirea fagotului.

Revoltele încep. Pătura socială superioară este revoltată de acest spectacol neortodox care îndrăznește să se manifeste pe scena unui teatru cu renume. În cealaltă tabără, se aflau cei uluiți de spectacol, dar care voiau să îi condamne pe cei „bogați în cultură” de snobismul lor. Orchestra și balerinii continuă, dar tensiunea crește, publicul aruncă în dansatori cu diverse obiecte, iar muzica abia mai este înțeleasă. Nijinsky, aflându-se în culise, lovește puternic în scenă, după ritmul scris în partitură, pentru ca balerinii să își poată continua dansul. Cu toate acestea, atmosfera încărcată din public doar se înrăutățește, ajugându-se la amenințări și violență, dar și la arestări.

Punctul culminant al operei, „Dansul sacrificiului”, surprinde pe „cea aleasă” ca jertfă adusă zeilor, condamnată să danseze până la moarte. În acest moment, atât coregrafia, cât și muzica se află într-un moment de depășire a limitelor artei și a tehnicii, dar și a minții umane. Publicul este revoltat și nu înțelege la ce asistă, dar este captivat într-o transă a violenței și a nebuniei, exact ca în balet.

Seara se sfârșește, iar Deaghilev, Nijinsky și Stravinsky sunt toți disperați. Fusese cea mai te-

rifiantă prestație a lor, iar compania și orchestra erau duse la epuizare. Ceea ce ei creaseră fusese prea puternic pentru mintea burghezului francez să conceapă.

Cu toate acestea, ceea ce ei realizaseră, nu mai realizase nimeni și nici nu avea să fie recreat. „Sacrificiul primăverii” era, în toată esența sa, o lucrare avangardistă, ce unea coregrafia și muzica pentru a ilustra începuturile omului în spiritualitate, mișcare și joc fonetic. În ciuda revoltei ce avusese loc în seara debutului, baletul a rămas în viață, fiind reconstituit, prelucrat, simplificat și îmbunătățit de diverse companii de balet din lume. Seara de 29 mai 1913 demonstrează ruptura continuă dintre cultura estică și cea vestică a Europei, dintre arta clasică și cea avangardistă, dar și armonia în care se pot afla două tipuri de manifestări artistice pentru a cuprinde esența omului.

ANDRADA ROTARIU
Clasa a X-a B

CONCURSUL DE POEZIE PENTRU TINERI 2023. SELECȚIE PENTRU ATELIERUL DE CREAȚIE

„Poezie în viață”

UN MESAJ CĂTRE PROFESORI

Între 15 octombrie-11 decembrie, în București, s-a desfășurat prima ediție a Concursului de poezie pentru tineri – 2023, în colaborare cu Muzeul Național al Literaturii. A avut o difuzare discretă, dar suficientă pentru a ajunge la cei vizați. De fapt, numărul participanților a fost chiar dincolo de așteptările mele, în calitate de organizator. Au venit peste 140 de elevi din multe licee, iar studenți, de la peste 40 de facultăți din Universitatea din București, unele total neașteptate. Am primit poeme chiar și din afara Bucureștiului, deși difuzarea s-a dorit locală. De pe pagina de Facebook și de pe site-ul Muzeului, anunțul nostru a ajuns mai departe, inclusiv în Republica Moldova. Faptul că au venit poeme de atât de departe pentru mine înseamnă că, la București, este mare nevoie de un Concurs Național și chiar internațional de poezie pentru tineri. Din păcate, personal, nu dispun de resursele necesare, materiale și umane, pentru organizarea la un asemenea nivel. Chiar și varianta pentru București, de care m-am ocupat, a fost dotată cu premii modeste, doar în cărți. Editurile care au donat sunt: Editura „Muzeului Literaturii”, Casa de Editură „Max Blecher”, Editura „Eikon”, iar scriitorii din juriu au făcut și ei donațiile lor. Așadar, toată investiția a fost una particulară, și, în mare parte, personală. Să spunem în treacăt, că mai mult de jumătate din prima mea de carieră didactică s-a dus pe cărțile pentru concurs.

Concursul a vizat selectarea a 14 tineri (7 elevi și 7 studenți) pentru a forma grupul de lucru în Atelierul de creație „Poezie în viață”, cu desfășurare săptămânală și cu durata de trei ore, pe parcursul anului școlar 2023-2024. Pen-

ru detalii despre Atelier, se poate vizualiza articolul meu de pe Edupedu sau pagina de Facebook a Atelierului de creație „Poezie în viață”, <https://www.facebook.com/caleapoeziei/>.

În juriul Concursului, am invitat alături de mine, ce au adus contribuția lor și pentru premiile în cărți, alți trei scriitorii: Simona Popescu, Claudiu Komartin și Cristina Ispas. Simona Popescu este profesoară universitară și autoare bine cunoscută. Cea mai recentă carte a dumneaei este „Cartea plantelor și animalelor”, multipremiată și cu un succes remarcabil pentru cartea de poezie din acest an. Claudiu Komartin este un mai tânăr poet, editor, traducător, dar și redactor-șef al revistei „Poesis internațional” și al Casei de Editură „Max Blecher”, respectiv coordonator al Clubului de lectură „Institutul Blecher”. În fine, a mai făcut parte din juriu și doamna Cristina Ispas, scriitoare și critic literar, activă în observarea și coordonarea de evenimente în jurul literaturii feminine, având și o teză de doctorat despre „Fenomenul poetic românesc postdecembrist”. Consider că aceste detalii arată o atenție aparte pentru nivelul Concursului, dar, mai ales, are legătură cu garanția conexiunii ulterioare a tinerilor cu acești scriitori actuali, precum și cu deschiderile spre lumea literară prin intermediul cărților lor sau al evenimentelor pe care/la care sunt prezenți, fie ca organizatori, fie ca invitați. Puteți vedea lista câștigătorilor pe pagina de Facebook amintită mai sus și, consultând-o, veți realiza diversitatea școlilor și facultăților din care provin concurenții.

Astfel, există unele concluzii pe care le pun sub observația profesorilor, colegilor mei de breaslă. Așa cum a decurs Concursul, cred

că s-a transformat fără voia mea într-un experiment din care eu personal am învățat ceva neașteptat și poate că a împărtăși ceea ce am văzut duce încet, dar sigur, spre anumite foruri de decizie. Până acolo, dragi colegi, mă adresez vouă și spun: numărul mare de elevi și studenți care scriu și, de asemenea, conținutul poemelor lor de câte zece pagini m-au copleșit nu doar pentru că mă așteptam la cel mult 50 cu totul, ci mai ales, prin nivelul celor mai buni dintre ei. Cu ocazia asta, mulțumesc și profesorilor de română îndrumători și așa vrea să numesc aici câțiva, pentru că nu i-am putut identifica pe toți: doamna Diana Basalic, de la C. N. „Mihai Viteazul”, doamna Cornelia Andrei, de la Colegiul Tehnic de Aeronautică „Henri Coandă”, doamna Florina Popescu, de la Școala Generală nr. 49.

Însă motivul acestui articol este nu doar de a mă achita de o obligație morală legată de difuzarea unei știri culturale oarecare, ci unul mult mai adânc: diversitatea profilurilor, specializărilor, atât la elevi, cât și la studenți, pentru cine studiază cu atenție lista, arată setea de artă, de cultură, dincolo de cei care sunt, de obicei, în mintea noastră, interesați de poezie. Este, din punctul meu de vedere, un semnal care spune că școala românească are nevoie de o regândire a proiectelor din cadrul mult discutatului program „Școala după școală”, despre care spuneam în alt articol, că ar fi putea fi numit „Școala – a doua casă”. Mai exact, fără să fie vorba de înființarea unei puzderii de ateliere de creație în fiecare școală, fără să fie vorba de transformarea tuturor elevilor în „poeți geniali”, cred că este de conștientizat un sens actualizat al artei, al literaturii în cazul de față, dar nu numai: acela de a recupera ființa umană dintr-o recentă specie de alienare, care s-a adăugat altora deja existente în societate umană: avem război, avem sărăcie încă și avem... analfabetism funcțional ce, trebuie spus, nu se datorează pur și simplu profesorilor care sunt într-un mare procent, aceiași de 30 de ani. Ei, dar și adulții de azi sunt surprinși și într-un

efort de adaptare în condiții nu tocmai comode. Dar nu e locul aici pentru detalieri. Ideea esențială este că noua alienare, încă tăcută, dar clar prezentă este tocmai reversul avansului tehnologic atât de necesar și totuși atât de puțin stăpânit: un telefon atât de util, dar folosit excesiv, ne îndepărtează de ființa noastră naturală, iar rezultatul este, firesc, nevoia de evadare. Iar evadarea asta, instinctiv, cei creativi o găsesc în orice formă de artă și, desigur, în literatură, în poezie. Nu întâmplător, între premianți sunt elevi nu doar de la liceele de profil real, dar și de la clasele de matematică-informatică; iar între studenți, sunt de la Fizică, Politehnică, Medicină; pentru că ei sunt cei mai intens solicitați cu și pentru noua tehnologie a lumii virtuale, fascinantă, dar nu lipsită de riscuri, știm bine.

Și atenție, oricât de straniu sau paradoxal pare, în cazul participanților de la profilurile umaniste, de la ambele secțiuni, textele primite au fost mai puțin remarcabile, multe dintre ele fiind naive și puțin originale. Fără îndoială, acolo unde elevii au venit de la școlile generale, consider că a fost un experiment interesant pentru profesorii îndrumători, dar, desigur, cu notabile excepții, ei sunt încă prea mici pentru... poeme mari, „de adulți”.

Altfel spus, am realizat, cu ocazia Concursului, că noile generații de scriitori, și poate între ei, în viitor de mare valoare, nu mai aparțin doar filologilor, iar această situație este și un simptom clar ce contrazice prejudecăți precum: „Ce caută muzica, poezia, pictura între discipline sau în școală?! Ce le trebuie acestea în clasa a XII-a?”. Ei bine, mulți dintre elevii participanți la Concurs sunt din clase terminale și sunt convinsă că dintre cei care acordă atenție și examenelor.

părinți nu știu că au copii care scriu și ascund acest fapt, alții sunt sprijiniți și motivați de părinți și de profesori. Am văzut în acești copii, maturitatea existențială, dar și mentală pentru care am simțit și îngrijorare, dar și speranță pentru că arată și că avem un potențial imens în noile generații, atât de încercate de bolile civilizației, încât sunt sigură că le vor depăși în sensul bun.

Pentru că acest articol este destinat revistei Colegiului Național „Matei Basarab”, voi spune că și de la acest liceu am avut două participante: Antonia Cătălina Baci (16 ani) și Nistoraș Elena (17 ani). Date fiind cele patru preselecții, nu s-au regăsit în finală, dar sper că versurile Antoniei, citate mai jos, sunt spre plăcuta lectură a cititorilor revistei:

Căci, fie spus, având în vedere stresul și presiunea la care sunt supuși acești elevi, ei se regăsesc și sunt ajutați, devine echilibru psihic, terapie, refugiu în artă, repet, oricare artă. Se prea poate ca unii, având o vocație și o pasiune prea mare, să fie tentați să „scape” de pregătirea examenelor, consumând mai mult timp, dar cred că sunt cazuri foarte rare și acolo sunt și... probleme anterioare deja mari. Aici am ajuns la altă observație extrasă pe marginea textelor primite: am văzut multă suferință în poemele tinerilor, depresie, frică și dorința de a fi ajutați și văzuți, înțelegi. Unii

Muzeul Național al Literaturii Române organizează
Concursul de poezie pentru tineri
București – 2023
 Selecție pentru
Atelierul de creație Poezie în viață

Pot participa elevi și studenți cu vârste între 14 și 25 ani
 Termenul limită este 22 octombrie 2023
 Poemele pot fi trimise la mina.bechen30@gmail.com
 sau la Muzeul Național al Literaturii Române, Strada Nicolae Crețulescu 8,
 București, cod poștal 010341, pentru Nina Vasile

Poetul scrie și citează
 Ce n-a putut trăi nicicând,
 Și suferă de-atâta amiază
 Ascunsă pe pământ.

Și-l doare și se pierde-n zare,
 Precum bolnav nătâng,
 Și moare dintr-o singură uitare
 A ce-a putut iubi uitând.

Și vrea doar nopți de neuitat
 Și clipe înc-o mie,
 Și vrea să treacă observat
 De-a oameni-i blasfemie.

Și face artă neîncetat
 Când nimeni nu-l ascultă,
 Și ucide somnu-i cugetat
 Că doar mai vrea să plângă.

Și își ucide tinerețea
 Jubind câte-un lăucefăr,
 Și își blesteamă bătrânețea,
 Când boala o încarcă.

Este un poem clasic, dar observați frumusețea primei strofe, intuiția aceluia fond autentic artistic și, fără îndoială, din nou, maturitatea unei gândiri și experiențe interioare.

NINA VASILE - organizatoare a Concursului, este scriitoare, membră în Uniunea Scriitorilor din București, licențiată în filosofie, și cu un Master în Teorie literară; este doctor în filosofie cu teza „Estetica existențială a lui Benjamin Fondane”, Universitatea București. În prezent, profesoară de filosofie în București. Cărți publicate: „Albert locuitorul” (Editura „Pontica”, 1997), „Distanța din miezul nopții” (Editura „Maxim”, 1997), „Poeme de putere sau totul se transformă la cea mai mică atenție” (Editura „Vinea”, 2011), „Calea poeziei”. Eseu despre cele știute și nespuse” (Editura „Eikon”, 2017). Este prezentă în „Poezia română actuală”, precum

și în dosarele Cenaclului „Euridice”, editate sub conducerea criticului Marin Mincu. Atelierul de creație „Poezie în viață”, a fost dublat de concursurile anuale pe care le-a organizat la Biblioteca Metropolitană între anii 1998-2007. Între cei care au frecventat ani întregi Atelierul, sunt unii dintre poeții douămiiști remarcați, publicați și premiați: Adrian Urmanov, Andrei Peniuc, Răzvan Țupa, Ovia Herbert, Cătălina Matei, Gabriela Toma, Ania Vilal, Adrian Daniș, Daniel Marin. „Calea poeziei” (semnată Mina Zariadoran) este, între altele, o carte ce face vizibilă și recuperează în scris, viziunea Atelierului interdisciplinar și experimental, singurul de acest fel până acum în spațiul poetic românesc.

POVEȘTI (PREA) PUȚIN ȘTIUTE SAU LA CE (MAI) E BUN PLATON ÎN ZIUA DE ASTAZI?

Mitul lui Er

Mitul lui Er, din „Republica” lui Platon, este un foarte bun exemplu al vizionarismului filozofului grec care a fost printre primii gânditori ce au prezentat ideea unei vieți dincolo de moarte. Idei precum judecata la finalul vieții sau reîncarnarea se regăsesc și în alte sisteme de gândire, cu precădere în gândirea teologică aparținând diferitelor religii (creștinism, budism), dar faptul că Platon folosește această poveste ca pe o lecție, o parabolă despre importanța moralității vieții omenești ridică această temă în sfera conceptelor universal valabile care transcend spații culturale, ideologice și chiar și temporale. Voi prezenta, pe scurt, minunata poveste a soldatului Er, așa cum ne-o transmite Platon, la finalul dialogului „Republica”.

Er, fiul lui Armenius, un mare luptător, moare în bătălie. După douăsprezece zile, acesta a înviat și le-a spus camarazilor săi ce a văzut în lumea de dincolo. După ce sufletul său i-a părăsit corpul, a pornit împreună cu alte suflete într-o călătorie, ajungând într-un loc misterios, cu două porți în pământ și două porți spre cer. Între pământ și cer, se aflau judecătorii vieții de apoi, care îi conduceau pe cei juști la cer, cu mâna dreaptă, iar pe cei injuști, înspre pământ. Er s-a apropiat de judecători, iar aceștia i-au spus că el este aici pentru a deveni mesagerul lumii de dincolo și să le grăiască muritorilor despre cele descoperite aici. Er a văzut apoi cum sufletele care coborau spre pământ intrau pe o poartă și la fel și cele care urcau spre cer, iar pe cealaltă, ieșeau sufletele. Cele ce urcau din pământ arătau murdare, arse și rănite, iar cele ce coborau din cer erau curate și strălucitoare. Sufletele din cer și din pământ, fiind curioase de ce se întâmplă în cealaltă parte, au început să își povestească unele altora cele ce trăiseră. Cei de jos plângeau când își aminteau suferința trăită atâta timp în călătoria lor, aceasta durând o mie de ani, iar cei de sus descriau cu fericire lumina și frumusețile întâlnite în cei o mie

de ani de călătorie în cer. Astfel, Er află că pentru fiecare rău pe care un suflet l-a făcut altuia, în viața de apoi era menit să experimenteze de zece ori suferința provocată de acel rău. Er află dintr-o conversație a unor spirite și ce se întâmplă cu cei mai cruzi oameni, de exemplu, tiranul Ardiaeus sau criminalii. Când se apropiau de gura ieșirii, în loc ca acesta să îi lase să iasă, răgea puternic împingându-i înapoi, iar niște creaturi similare cu demonii îi aruncau în „iad”. Acum, spiritele care erau în lumea de mijloc, după ce trăiseră cei o mie de ani de fericire sau de durere, erau puse după opt zile să continue călătoria, iar după patru zile de călătorie, Er a spus că au ajuns într-un loc unde puteau vedea o linie dreaptă de lumină ce străbătea „raiul” și pământul, semănând cu un curcubeu. În următoarea zi, au ajuns în mijlocul luminii, unde au văzut că aceasta este ceea ce ține cercul universului împreună și înconjoară tot „raiul”. Această lumină era axul Necesității, unde se afla chiar Necesitatea cu fiicele ei, ce cântau acompaniate de sirene. Fiecare dintre cele trei fiice cânta despre ceva: Lachesis despre trecut, Clotho despre prezent, iar Atropos despre viitor. Toate sufletele în afară de Er au fost puse în ordine și, pe rând, au fost chemate să își aleagă următoarea viață. Erau tot soiul de vieți, și umane și animale, pline de bogăție sau sărăcie, sănătate sau boală. Fiecare suflet trebuia, din necesitate, să se schimbe. Așa că nu alegeau doar viețile bune. Primul suflet, ce nu cunoscuse teroarea lumii subterane, a ales o viață de tiran. De-abia după ce a ales, a aflat că destinul îi era negru, fiindu-i menit să-și mănânce proprii copii. Er a înțeles atunci că viața trebuie aleasă și trăită, ținând balanța dintre bine și rău, astfel încât să cunoști ambele părți și să nu cazi dintr-o extremă în alta. Totodată, a observat că animalele alegeau viața de oameni, iar oamenii, viața „mai ușoară”, a animalelor. După ce toți au ales o viață, li s-a oferit un spirit călăuzitor care să îi ajute la împlinirea misiunii din viața respectivă. Aceștia au trecut de tronul Necesității și au ajuns la râul Uitării (Lethe). Fiecare suflet (în afară de Er) a băut o anumită cantitate de apă din acel râu, iar această apă l-a făcut să uite totul. Apoi, sufletele

se culcau și se ridicau în noapte, trecând din nou în lumea muritorilor. Er nu își amintea cum a ajuns în trupul său. Și-a deschis ochii, trezindu-se pe rugul funerar, capabil să își amintească toată călătoria din lumea de apoi și să spună toată această poveste camarazilor săi.

Acesta a fost mitul lui Er, prezentat în încheierea dialogului „Republica” de Platon, unde Socrate îi povestește autorului acest mit. În mare, acest mit are rol de concluzie a temei din „Republica”, anume că cea mai fericită viață este cea trăită just. Putem împărți „Republica” în trei părți. Partea întâi are ca punct de plecare ideea că stabilitatea emoțională stă la baza unei vieți fericite. Partea a doua creează un silogism care pornește de la premisa că un om trebuie să trăiască în armonie cu ce „este” cu adevărat pentru a avea o viață fericită. Aceste două părți creează argumentul care e construit din punct de vedere psihologic și metafizic. Partea a treia o reprezintă chiar mitul în sine, ce servește ca o concluzie a acestui argument, printr-o poveste oarecum copilărească la prima vedere, dar cu un substrat profund și bine structurat.

Mitul lui Er poate și el să fie împărțit în două parti. Prima parte este cea în care Er observă ce se întâmplă în lumea din mijloc, unde sufletele sunt judecate după cât de just și-au trăit viața. Unii critici consideră că pedeapsa sau recompensa, nefiind eternă, creează un sentiment de irelevanță a vieții juste, ceea ce ar fi absurd, fiindcă Platon încearcă să demonstreze importanța unei vieți juste în toată „Republica”. Este clar un mod eronat de a-l înțelege pe Platon, deoarece acesta nu agreează contradicțiile. Ideea mitului este să ofere un motiv pentru o viață justă și mai mult de atât, înțelegerea că, și dacă trăiești în bunăstare și frumusețe (cei o mie de ani din cer), asta nu scuză niște gesturi rău intenționate ulterior. Totodată, este interesant de remarcat că sistemul lui Platon din acest mit oferă mai multe șanse unui suflet decât teologia creștină.

Partea a doua urmărește ce se întâmplă după cei o mie de ani (de pedeapsă sau recompensă), după alegerea unei noi vieți. Aici apare ideea de răscumpărare a „păcatelor”. După ce sufletul a trecut prin atâtea chinuri, are șansa să trăiască din nou și să trăiască just, astfel având

o viață bună și în lumea muritorilor, dar și în cea de dincolo. Totodată, Platon surprinde foarte bine condiția umană cu exemplul sufletului ce a ales o viață de tiran. Deseori omul caută să facă bine pentru un interes, iar acel suflet nu era diferit. După ce a trecut prin cei o mie de ani de frumusețe și lumină, deoarece viața anterioară și-o trăise just, necunoscând durerea porților spre „iad” a ales o viață de tiran, dorind să cunoască o viață mai grandioasă, însă destinul s-a întors împotriva sa. Așadar, ideea reîncarnării pe care mulți o judecă fiindcă aduce irelevanță argumentului lui Platon în „Republica” este, de fapt, interpretată greșit, nefiind o „scuză pentru cei nejuști”, ci un test ce se tot repetă, astfel încât sufletul să ajungă la un echilibru absolut între bine și rău trăind just. Sufletele beau din râul Uitării, astfel încât să trăiască cât se poate de natural viața ce urmează, fără a fi influențate de potențialele consecințe ale vieții de apoi, arătând astfel adevărata lor evoluție. Er se trezește din morți și își îndeplinește misiunea vitală de a împărtăși cunoștințele pe care le-a căpătat despre viața de apoi, astfel rămânând singura legătură pe care o avem noi, muritorii, cu lumea de dincolo înainte de moarte.

În concluzie, mitul lui Er nu are rol de scuză pentru injustiție și nici nu caută un truc de magie care să explice viața de apoi, ci este mai mult o reflecție asupra naturii umane și un mod de a gândi pentru a înțelege la un alt nivel importanța vieții juste. Arată că această viață merită trăită drept și pentru bucuria din lumea muritorilor, dar și pentru bucuria vieții de apoi, și prezentând și ideea de căutare a echilibrului între bine și rău pentru a trăi o viață cu adevărat fericită.

Bibliografie

1. Cătălin Partenie, „Plato’s Myths”, The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2022 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/sum2022/entries/plato-myths/>
2. Johnson, Ronald R. „Does Plato’s Myth of Er Contribute to the Argument of the Republic?” „Philosophy & Rhetoric”, vol. 32, no. 1, 1999, pp. 1–13. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/40238014>. Accessed 4 Dec. 2023.

ȘTEFAN NICIEV
Clasa a XI-a G

Mitul Peșterii

Platon, în celebrul mit al peșterii, imaginează o lume în care oamenii trăiesc captivi într-o peșteră întunecată, cu ochii fixați asupra umbrelor proiectate de lumina unui foc. Ei nu cunosc nimic altceva, percepția lor fiind limitată la umbrele proiectate de foc pe pereții peșterii. Unul dintre prizonieri scapă și descoperă, de fapt, lumea exterioară, acesta văzând lumea, așa cum era ea în realitate, sub lumina soarelui. Când el se întoarce la peșteră să le spună și celorlalți despre adevărata realitate ce se află la exterior, ei îl resping, incapabili să accepte că lumea este altceva decât ceea ce ei „știau” deja.

Platon exemplifică în miturile inserate în dialogurile sale abilitatea acestora de a fi folosite ca metode de învățare și înțelegere mai profundă a unor concepte filosofice care, uneori, sunt complicate pentru înțelegerea oamenilor. Acest rol al miturilor, de a fi prezentări mai ușor de înțeles, sporește accesibilitatea oamenilor care poate nu au o anumită predilecție către aspectele filosofice ale vieții.

De asemenea, ar mai merita menționat cum miturile pot avea un rol persuasiv. Acestea îi pot face pe oameni să își pună întrebări despre propria lor realitate, fiind încurajați atât în mitul prezentat mai sus, cât și în miturile escatologice, cele despre soarta omului după moarte, ca aceștia să treacă peste crezurile lor de suprafață și să caute adevăruri mai profunde legate de viață.

În mitul peșterii, umbra este prezentată drept singura modalitate de percepție a lumii exterioare pe care o au oamenii ce au crescut acolo. Acest lucru servește scopului de a exemplifica, prin intermediul umbrei, dihotomia dintre aparență și adevăr. Atunci când cineva nu cunoaște

decât o singură percepție asupra unui lucru, acesta nu deține mereu adevărul, dimpotrivă, de obicei, persoana se limitează la aparență și uită să mai caute, cu adevărat, esența.

Miturile lui Platon sunt mult mai mult decât ceea ce par, așa cum am exemplificat și mai sus. Acestea pot fi defalcate în multe idei relevante mult mai departe decât simpla interpretare la prima vedere, cum este, de exemplu, în mitul peșterii ideea clar explorată cu privire la drumul de la ignoranță la iluminare și consecințele unei mentalități care nu poate accepta idei străine.

Închei într-o notă pragmatică. Atât în mitul peșterii, cât și în mitul lui Er se poate face o extrapolare cu privire la ideea că, de multe ori, este greu să adopți idealuri filosofice. Uneori complexitatea vieții de om nu permite acestor idealuri să fie adaptate la viața dusă de majoritatea persoanelor. Așa cum este ilustrat în ambele mituri, omul nu este o ființă lipsită de defecte și neajunsuri. Totuși, chiar și cu defectele noastre, miturile lui Platon, cât și alte surse de înțelepciune ne pot ghida către metode de a ne ajuta, atât unii pe alții, cât și singuri, pe noi înșine, lucru care începe să devină din ce în ce mai relevant în ziua de azi.

Bibliografie

1. Antonis Coumoundouros, „Plato: The Republic, în Internet Encyclopedia of Philosophy”, <https://iep.utm.edu/republic/>
2. Partenie, Catalin, „Plato’s Myths”, „The Stanford Encyclopedia of Philosophy” (Summer 2022 Edition), Edward N. Zalta (ed.)
3. <https://plato.stanford.edu/archives/sum2022/entries/plato-myths/>

ERIC TUDOR
Clasa a XI-a G

FAMILIA TRADIȚIONALĂ vs. FAMILIA MODERNĂ

În ultima perioadă, conceptul de „familie tradițională” a stârnit controverse în societatea românească. În general, acest concept se referă, așa cum arată și Dicționarul explicativ al limbii române, la tradiție, adică la ceva ce s-a păstrat prin intermediul unor cutume acumulate de-a lungul timpului și care se supune acestora. În Principatele Române și mai apoi în România, familia și caracteristicile sale s-au modificat de-a lungul timpului.

Cu alte cuvinte, familia românească din secolul al XVIII-lea și regulile ei de întemeiere și conviețuire între soți nu mai sunt aceleași cu ale familiei românești din secolul al XXI-lea. Odată cu emanciparea, în special din mediul urban, de la începutul secolului al XX-lea, relațiile dintre soți, comportamentul, precum și viziunea asupra familiei se schimbă radical. Drepturile femeii, re poziționarea acesteia în cadrul familiei sunt doar câțiva factori.

Conceptul de familie tradițională există de atunci, de când această instituție socială era întemeiată într-adevăr pe obiceiuri și tradiții păstrate cu sfințenie, din generație în generație. Familia este un adevărat sprijin pentru copii în ziua de astăzi. Un copil crescut într-o familie unită și cu principii este mult mai responsabil în ceea ce-l privește. Familiile au structuri diferite sau număr diferit de membri. De exemplu, în trecut, familiile aveau patru-șase copii, în medie, iar acum au, în medie, unul-doi copii. Cuplul nu este întotdeauna unit și perfect. În cele mai multe cazuri, în cupluri, apar fenomenele negative, apar certurile, neajunsurile, infidelitatea etc. Toate aceste lucruri sunt cauza celor mai multe divorțuri. Familia trebuie asociată cu stabilitatea, echilibrul, moralitatea și durabilitatea. Întotdeauna, în familie, trebuie să existe armonie pentru ca durata căsniciei să fie cât mai lungă.

FAMILIA TRADIȚIONALĂ

În familia tradițională, puterea este inegală. În această familie, cel care domina era bărbatul. El era principala sursă de venit și avea cea mai mare autoritate, iar soția se ocupa, în principiu, de gospodărie și depindea de soț. El făcea ceea ce considera că-i mai bine, deoarece femeia nu avea niciun drept la opinie și accepta această ordine.

În familia tradițională, mama se implica mult mai mult în creșterea și educarea copiilor, deoarece ea nu avea un loc de muncă, o carieră profesională, ea se ocupa doar de gospodărie și de familia sa. De aceea, copiii erau mult mai atașați de mamă decât de tată.

De-a lungul timpului, puterea în familie a crescut, autoritatea a evoluat spre cel ce știa mai mult. Puterea femeii a crescut, de asemenea. Femeia avea mai multe drepturi, soțul se sfătuia cu ea în diferite probleme familiale.

Relația părinte-copil, în familia tradițională, era în general bazată pe înțelegere și acceptare, nu pe conflict și negare.

FAMILIA MODERNĂ

În această familie, partenerii au aceeași autoritate, deciziile le iau în comun. Creșterea nivelului de cultură, independența economică au dus la emanciparea femeii.

În familia modernă, relația părinte-copil este diferită de relația din familia tradițională. Modelul mamei tradiționale se impune prin perseverență și rigiditate, iar modelul mamei moderne, în condițiile unei libertăți crescute, se axează pe dezvoltarea capacităților instructiv-formative ale copiilor. Modelul tatălui tradițional asigura educația copiilor de pe poziția aceluia care are în-

totdeauna dreptate și ultimul cuvânt în orice problemă, iar modelul tatălui modern, folosește mult mai puțin metodele punitive, restrictive.

Sistemul familial trebuie să-și construiască și să-și consolideze o stare de echilibru între cele două modele culturale ale generațiilor. Dacă un copil crește într-o familie mai organizată, cu principii, și el va vrea să-și construiască viața asemenea părinților, însă dacă a crescut într-o familie dezechilibrată, dezbinată, același lucru va face și el, nu îl va interesa casa, familia, copiii săi, ci doar să trăiască cât mai bine și să-i fie lui bine.

Dacă în familia tradițională fiecare membru al familiei știa foarte bine care îi sunt responsabilitățile, în familia modernă se pune accentul mai mult pe libertatea individului, chiar dacă, prin libertatea lui, își îngreădește partenerul. În familia modernă, în cele mai multe cazuri, lucrează ambii soți, de treburile casei se îngrijește numai soția, iar de creșterea copiilor se ocupă grădinița, școala sau bunicii.

În timp ce familia tradițională este caracterizată prin unitate și responsabilitate, individualismul este unul dintre atributele pe care le putem observa lesne în familia modernă. Membrii din familia modernă, cu toate că locuiesc sub același acoperiș, se intersectează doar câteva momente pe zi. Când sunt toți în casă, soțul se uită la televizor, soția urmărește noutățile pe Facebook, iar copiii se joacă fiecare cu jucăria lui.

O altă caracteristică a familiei moderne este materialismul. Cei mai mulți părinți sunt iresponsabili în ceea ce privește educația copiilor sau armonia din casă. Deoarece suntem și un popor căruia îi place să aibă tot felul de lucruri pe

care nu ajungem să le folosim niciodată în viață, părinții își petrec timpul la muncă, vorbesc aici de munca în străinătate, departe de casă sau de orele suplimentare, neglijându-și astfel copiii. Ei consideră că investiția financiară este mai importantă pentru copiii lor decât cea educațională. Este imperios necesar pentru un copil să își petreacă timpul cu părinții, nu cu banii acestora. Acești părinți lasă responsabilitatea educării copiilor pe seama buncilor sau a altor persoane, crezând că lucrurile materiale vor aduce stabilitate familiei

lor. În familia modernă, de cele mai multe ori se neglijează ceea ce e mai important. Se pune accent pe lucrurile materiale mai mult decât pe om în sine.

Lipsa comunicării este și ea o caracteristică pe care o vedem tot mai des în familia modernă. Cele mai multe cupluri divorțează din cauza lipsei de comunicare. Mulți nu se înțeleg între ei și nu discern doleanțele partenerilor, deoarece nu comunică într-un mod eficient. În familia modernă, nici copiii nu sunt înțeleși de părinți și nici părinții nu se fac înțeleși de cele mai multe ori.

Există și câteva caracteristici bune pe care nu trebuie să le neglijăm. În familia modernă, atât bărbatul, cât și femeia au drepturi și responsabilități. De asemenea, în familia modernă, putem să ne stabilim priorități și principii corecte, punând

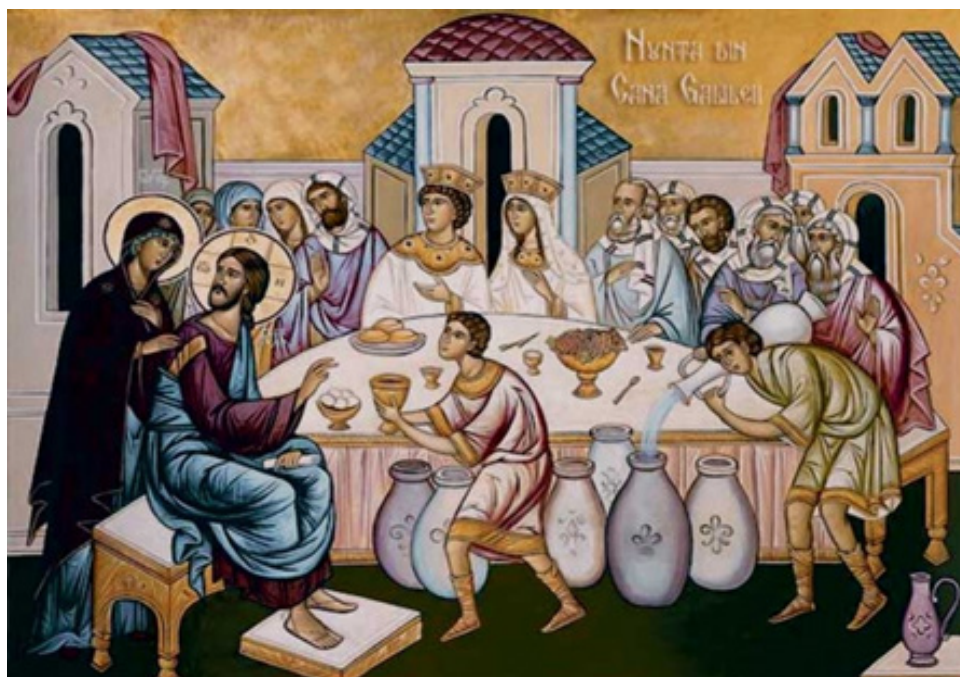
accent pe ceea ce este important cu adevărat. Avem dreptul să alegem cum să trăim, cât timp să investim pentru funcționarea bună a familiei și să spargem mitul că familia modernă este sortită destrămării.

După cum știm cu toții, Biserica Ortodoxă susține familia creștină, care prosperă și dăinuie (numai) sub harul Duhului Sfânt și sub legătura dragostei dintre cei doi tineri, bărbat și femeie, primită prin Sfânta Taină a Cununii. Statul și Biserica au cooperat și s-au

consultat în ceea ce privește necesitatea din domeniul legislației privind educația copiilor și a tinerilor, în domeniul asistenței sociale pentru cei care au probleme majore de ordin social.

Prima familie a fost instituită de Însuși Dumnezeu în grădina Eden, când a binecuvântat pe Adam și pe Eva zicând: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți!” (Facerea 1;28). Din acel moment, cei doi (bărbatul și femeia) au devenit un singur trup, fiind alături la bine, dar și la rău, la bucurii, dar și la necazuri, la rugăciune, dar și în momentele de rătăcire și slăbire a credinței, ajutându-se reciproc pentru întărirea acesteia, precum ne arată și Sfântul Apostol Pavel: „Căci bărbatul necredincios se sfințește prin femeia credincioasă și femeia necredincioasă se sfințește prin bărbatul credincios” (I Corinteni 7;14).

În Noul Testament, prin participarea la nunta din Cana Galileii, Mântuitorul Hristos a ridicat căsătoria la rang de Sfântă Taină. Rolul Bisericii Ortodoxe este acela de a susține și de a afirma valorile familiei și a întări poziția acesteia în societate, deoarece familia este parte a întregului, trup din trupul Bisericii. Familia este singura care înnoiește permanent lumea, aducând cu sine copiii care, mai apoi, vor deveni cei

ce vor întemeia, la rândul lor, alte familii. Așadar, familia conferă, prin structura sa, unitate întregii societăți, dovadă a faptului că însuși Dumnezeu-Fiul S-a născut din femeie și a intrat în istorie ca un copil, crescut într-o familie. Cununia celor doi tineri (bărbat și femeie) este binecuvântată de Biserică în calitatea ei de icoană a iubirii dintre Iisus Hristos și Biserică, dintre Dumnezeu și umanitate, purtând în ea taina mântuirii și a vieții veșnice. De aceea, familia niciodată nu va putea fi redusă la aspectul biologic, juridic, psihologic, social sau cultural, fiindcă ea este mai mult decât toate acestea laolaltă și le transcende, pentru că are vocația de a fi în lume icoana iubirii divine veșnice.

Prof. MIHAI OPRÎȘA

CEA MAI DE PREȚ *Comoară*

Căinele poate, cu dragostea lui necondiționată și cu acei ochi puri ce oglindesc un devotament nepământean, să vindece inima, să liniștească mintea și să sprijine trupul oamenilor. Alături de el, omul cu nevoi speciale are o șansă reală la o viață mai bună, la mai multă autonomie personală și chiar la revenirea activă în societate.

De-a lungul istoriei, omul, ca specie, nu a găsit un alt partener mai de nădejde decât micul patruped și nici un prieten dispus să-i stea aproape neclintit, indiferent de chip, cărțile citite, hainele purtate sau sumele din cont. Nu întotdeauna, un antrenament bun reușește să facă un câine să aibă grijă de stăpânul lui. De fapt, acești câini sunt selectați în funcție de temperament și de capacitatea de a se adapta după firea și comportamentul persoanei care are nevoie de ajutorul lor. La ora actuală, există mai multe tipuri de câini ghizi, printre care se numără: câinii ghizi pentru persoane nevăzătoare, pentru persoane care nu aud și pentru persoane cu handicap.

Câinii ghizi pentru persoane nevăzătoare sunt dresați pentru a ajuta oamenii cu deficiențe de vedere. Un ham pus câinelui și un mâner scurt de care stăpânul să-l țină îl ajută pe acesta să vadă prin ochii câinelui.

Câini ghizi pentru persoane cu deficiențe de auz îi anunță pe stăpâni când aud diverse sunete prin casă, cum ar fi soneria, alarma ceasului, telefonul, plânsetul copilului, alarma de incendiu sau când cineva îi strigă. Ei sunt antrenați să avertizeze persoană când aud un sunet și să o ducă până în locul din care acesta provine.

Câinii ghizi pentru persoane cu alte dizabilități pot fi antrenați să ajute oamenii care folosesc cărucior electric sau manual pentru a se deplasa, care suferă de autism, care suferă de dizabilități psihice sau au spasmofilie. Câinii pot aduce diverse obiecte, pot împinge scaunul cu roțile către stăpânul lor, închide și deschide ușile, stinge și aprinde lumina, latră pentru a le arăta stăpânilor că au nevoie de ajutorul lor, pot găsi o persoană pe care să o cheme în ajutor și multe alte lucruri de care are nevoie o persoană cu dizabilități.

Căinele ghid are datoria de a-și ajuta stăpânul să se deplaseze dintr-un loc într-altul, în siguranță și cât mai eficient. Persoana cu dizabilități nu mai este nevoită să meargă cu pași mărunți, lovind fiecare potențial obstacol cu bastonul. Căinele poate calcula și parcurge rapid un anumit traseu care nu pare a avea impedimente.

În echipa om-câine, căinele nu conduce stăpânul, iar omul nu controlează întru-totul căinele; cei doi conlucrează pentru a călători în si-

garanță. Câinele nu cunoaște destinația și trebuie să urmeze instrucțiunile stăpânului cu privire direcție. În schimb, handlerul nu poate vedea obstacolele de pe traseu, așa că este datoria câinelui să le sesizeze și să le gestioneze. Fiecare jumătate a acestui cuplu se bazează una pe cealaltă pentru a-și îndeplini misiunea.

Când câinele beneficiază de mai multă experiență alături de stăpânul său, el va putea ști de la sine ruta pe care trebuie să o apuce, dacă este una pe care a parcurs-o adesea. Stăpânul va putea da o simplă comandă: „Spre serviciu!” sau „Cafe-nea!”, iar câinele va face toată munca.

Câinele ghid învață peste 100 de comenzi, iar pe toată durata vieții, poate reține până la 300 de comenzi; o capacitate de memorare incredibilă pe care nu orice câine o posedă. Câinele ghid pentru nevăzători trebuie să îndeplinească cu succes următoarele acțiuni:

- să nu se abată de la ruta directă, indiferent de atracțiile de pe traseu: mirosuri, oameni, animale;
- să mențină un tempo ușor, accesibil stăpânului și să se poziționeze corect: în stânga stăpânului, înaintea acestuia;
- să se oprească la fiecare intersecție/ cotitură și să aștepte instrucțiuni despre următoarea direcție;
- să recunoască și să evite obstacolele prin care stăpânul nu poate trece (culoare înguste, spații insuficient de înalte etc);
- să se oprească la baza scârilor și să aștepte in-

strucțiuni;

- să aducă handlerul în apropierea butonului liftului;
- să stea culcat, liniștit, atunci când stăpânul stă pe loc;
- să ajute stăpânul să folosească mijloacele de transport în comun;
- să asculte o mulțime de alte comenzi verbale.

O calitate excepțională a acestor câini este **ascultarea selectivă**. Câinele trebuie să ignore o comandă a stăpânului, dacă aceasta poate pune în pericol siguranța cuplului. De exemplu: stăpânul poate ordona să se meargă înainte, însă câinele se va opri dacă se apropie un automobil. Este incredibil cum acești câini pot gestiona de la sine anumite situații.

Munca de ghidaj este solicitantă pentru câini, însă nu trebuie compătimitiți pentru aceasta. La finalul zilei, când ajunge acasă, este recompensat pe măsură cu afecțiune și delicii culinare. Persoana nevăzătoare/cu handicap este foarte atașată de câinele său și îl respecta enorm. Niciodată, când veți întâlni un câine ghid pe stradă, nu vă opriți să îl mângâiați pentru a-l felicita sau a-i oferi ceva de mâncare. El se află în misiune și orice distragere îi poate afecta concentrarea.

Formarea unui cuplu câine-om necesită multă pricepere. În funcție de nevoi, viitorul stăpân va primi un câine compatibil. O persoană tânără se potrivește cu un câine mai activ, iar un vârstnic are nevoie de un câine mai cumpătat. Timp de câteva săptămâni, persoană cu dizabilități va face un training despre cum să manipuleze câinele, care sunt comenzile și cum să le ofere. Câinele este învățat să asculte de noul stăpân.

ALEXIA CÂȘMOIU
Clasa a X-a B

ROLUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘI AL SPORTULUI ÎN PREVENIREA EXCLUZIUNII SOCIALE ȘI A ABANDONULUI ȘCOLAR

Uniunea Europeană a subliniat valoarea sportului ca instrument al prevenirii excluziunii sociale, în Cartea Albă din 2007. Sportul este un factor de dezvoltare pentru societate, îmbunătățind calitatea vieții indivizilor, promovând obiective educaționale, sociale și de sănătate, cu impact direct asupra reducerii excluziunii sociale. Sportul și activitățile sportive în sensul prevenirii excluziunii sociale vizează diferite grupuri din societate, cu accent special pe grupurile cu cele mai multe nevoi, cărora accesul la sport și activități sportive le este dificil. Ca urmare, accesul acestor grupuri la activitățile sportive devine un mijloc de prevenire a excluziunii sociale.

Sportul contribuie la îmbunătățirea relațiilor sociale și a inteligenței emoționale, la o mai bună gestionare a emoțiilor, la creșterea abilităților motorii, apariția unei stări de bine, gândire mai clară și mai alertă, schimbări pozitive de autopercepție, ameliorarea încrederii, eliberarea de tensiuni, cum ar fi depresia și anxietatea, energie crescută în activitatea cotidiană, mai multă satisfacție datorată exercițiului fizic și contactelor sociale. Beneficiile sportului și activităților sportive sunt atât de ordin fizic, anatomic și fiziologic, cât și de ordin psihologic.

Prioritatea acordată sportului de către părinți, profesori și societate, în general, devine vizibilă în calitatea vieții copiilor. În scopul evidențierii rolului pe care sportul și activitățile sportive îl au în sensul prevenirii excluziunii sociale, pot fi subliniate următoarele aspecte:

- sportul apare ca un sistem subsocial prin care individul se dezvoltă și evoluează multifactorial, devenind astfel mai competitiv, mai adaptabil și mai eficient;
- prin dimensiunea sa socio-culturală, sportul creează oportunități de a-i cunoaște pe ceilalți și pe sine, de a adopta anumite roluri, de a accepta anumite comportamente și tipuri de oameni și declanșează momente de introspecție și schimba-

re de comportament în funcție de context;

- sportul răspunde nevoii de apartenență la un grup, contribuie la aderarea individului la o comunitate și la experimentarea recunoașterii sociale a meritelor personale, ce oferă echilibru mental și satisfacție;
- prin funcția sa de socializare, sportul oferă modele de comportament ce pot fi transferate în viața cotidiană, efectul practicării activităților sportive fiind reprezentat de coeziunea socială, toleranța reciprocă, integrarea etnică și culturală;
- sportul răspunde pe deplin nevoii de afiliere, dorința de a participa la viața grupului și de a juca un anumit rol în echipă fiind satisfăcute, în mare parte, de activitatea sportivă;
- sportul dezvoltă personalitatea individului, perseverența, ambiția, rezistența la frustrare, încrederea în sine și voința; transformă indivizii în oameni mai sociabili, care își controlează mai bine impulsurile și devin mai disciplinați, organizați și responsabili;
- practicarea activităților sportive previne actele de delincvență, mai ales la preadolescenți și adolescenți, prin umplerea timpului liber cu activități capabile să le consume energia;
- un alt rol al sportului este acela de a oferi posibilitatea de recuperare a persoanelor cu diferite tipuri de dependență, favorizând reinsertia lor socială.

Întrucât primul mediu în care se formează valorile și credințele copiilor îl reprezintă familia, iar ulterior școală care are un rol educativ hotărâtor, atât părinții, cât și profesorii, specialiștii au sarcina să informeze elevii în legătură cu efectele pozitive ale desfășurării activităților fizice. Cunoașterea beneficiilor pe care elevii le obțin, ca urmare a practicării activităților sportive, poate constitui o modalitate eficientă de dezvoltare a motivației participării elevilor la aceste activități. Prin educație fizică și sport, sunt combătute ati-

tuđinile rasiste, xenofobe și de excluziune a celor mai puțin dotați fizic și motric. Prin implicarea copiilor în activitățile de educație fizică și sport, aceștia dobândesc și își dezvoltă valori precum: responsabilitata, fair-play-ul, spiritul de competiție. De asemenea, copiii timizi, care de-a lungul timpului au participat la activități sportive, au raportat o scădere semnificativă a anxietății.

În vederea prevenirii excluziunii sociale, activitățile de bază ar trebui să includă servicii pentru grupurile țintă astfel:

- pentru copiii aflați în risc de excluziune educațională: evaluarea statutului lor pentru a face o selecție corectă a activităților ce li se potrivesc, activități incluzive, bazate pe sport, sesiuni de consiliere și orientare, educație non-formală bazată pe deprinderea de abilități necesare în procesul de integrare, participarea la competiții și tabere gratuite;

- pentru specialiști: workshopuri pentru a prezenta metodologii, sesiuni de consiliere, educație non-formală pentru dezvoltarea abilităților specifice necesare în lucrul cu copiii ce riscă excluziunea socială, participarea la campaniile de comunicare și conștientizare, participarea la sesiuni de comunicare științifică;

- pentru părinți: campanii de comunicare structurată, consiliere de grup și workshopuri pentru prezentarea instrumentelor pe care aceștia le pot folosi pentru sprijinirea integrării copiilor lor.

Atât excluziunea socială, cât și fenomenul abandonului școlar reflectă realități hipercomplexe care afectează atât persoana în cauză, cât și societatea. De aceea, o abordare științifică în vederea prevenirii și reducerii acestora presupune o metodologie inter- și transdisciplinară. Exersarea unor mecanisme precum apartenența, acceptarea și respectarea, fără discriminare, a unor reguli de comportament ca urmare a angrenării persoanelor cu sau fără dizabilități în activități sportive, contribuie la dezvoltarea capacității acestora de integrare socială. Lecțiile de educație fizică și sport oferă oportunități de socializare și, în același timp, facilitează integrarea socială și contribuie la dezvoltarea abilităților sociale ale copiilor, având efecte pozitive asupra stării de bine, resimțite de

rect asupra prevenirii și reducerii excluziunii sociale și părăsirii timpurii a școlii.

Sporturile de echipă se remarcă printr-o contribuție deosebită la dezvoltarea socială a elevilor, deoarece în cadrul echipei sportive, elevii au obiective comune, interacționează și comunică. Participanții la jocurile sportive îndeplinesc diverse roluri, prin care învață să reacționeze și să se adapteze la diverse situații de grup, învață să aparțină unui grup, să își dezvolte abilitățile de comunicare și să își facă prieteni, să fie mai responsabili și fideli față de persoanele și instituțiile care impun regulile de joc. Relațiile ce se stabilesc în interiorul grupului sportiv, atmosfera pozitivă existentă contribuie la dezvoltarea emoțională a copiilor. Unii dintre elevi doresc să își îmbunătățească abilitățile sportive, conturându-se astfel un alt motiv ce influențează participarea copiilor la activitățile sportive și, implicit, la școală. În jocurile sportive, elevii se sprijină reciproc și își dezvoltă spiritul de echipă, conflictele sunt rezolvate în mod constructiv, iar copiii învață ce trebuie să facă/ să nu facă pentru a preveni apariția lor. Toate aceste achiziții sunt transferate pozitiv în plan social, manifestându-se în context diferite, individual, devenind mai adaptabili. Să nu uităm faptul că excluziunea socială și abandonul școlar se produc, în principal, din cauza faptului că elevii nu reușesc să se adapteze eficient mediului în care se află.

Investigându-se peste 2000 de copii implicați în activitățile sportive din cadrul proiectului național „Integrare sustenabilă socială și educațională prin activități sportive”, desfășurat pe parcursul a patru ani și având ca scop reducerea abandonului școlar și a excluziunii sociale, s-a observat că jumătate dintre participanți, băieți și fete, a considerat că cel mai important lucru într-o competiție îl constituie performanța personală, „să joci cât de bine poți”. Așadar, profesorii și părinții, în vederea instalării stării de bine resimțite de elevi la școală, pot aprecia și valoriza reușita (elevul a avut o evoluție mai bună ca înainte), nu doar victoria. Familia joacă un rol foarte important în implicarea copiilor în activități sportive. Specialiștii trebuie să reușească astfel să creeze un parteneriat cu părinții, în vederea implicării elevi-

lor în lecția de educație fizică și în activități sportive, contribuind, în acest fel, la prevenirea și reducerea excluziunii sociale și a abandonului școlar. Implicarea copiilor în lecția de educație fizică și sport se soldează cu rezultate pozitive în ceea ce privește schimbarea atitudinală și comportamentală. Educația fizică și sportul încurajează socializarea copiilor, aceștia asimilând valori, concepții și modele comportamentale ce sunt transferate și manifestate în diferite sfere sociale.

Bibliografie:

- „Metodologia integrării sociale și educaționale durabile bazate pe activități sportive pentru copiii cu risc de excluziune socială” – Coordonatori: Pelin Florin, Moanță Alina și Stoicescu Marius, Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport, București, 2023;
- „Planul de acțiune pentru prevenirea și reducerea excluziunii sociale și a părăsirii timpurii a școlii, prin activități sportive în rândul copiilor” – Coordonatori: Pelin Florin, Ciolcă Corina și Croitoru Doina, Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport București, 2023.

Prof. IRINA PETRESCU

CHEMOSINTETIZANTE

PLEDOARIE PENTRU

Bacteriile chemosintetizante sunt foarte tari! Și nu, nu sunt un ciudat obsedat de microorganismele. Dacă vei călători cu mine printre cuvinte mai puțin de zece minute, sunt sigur că-ți vei schimba perspectiva asupra vieții și vei fi și tu în echipa iubitorilor de bacterii chemosintetizante.

Există o concepție destul de răspândită că un organism este cu atât mai important sau special cu cât e mai evoluat, mai diferit de primele procariote. Această gândire neglijează truda și efortul sărăcuțelor microorganismele care, veți vedea mai târziu, sunt adevărate supraviețuitoare.

Puțină povestire: pe la începuturile vieții pe Terra, înainte de om, de dinozaur și în apa care făcea ca planeta noastră să fie albastră, au apărut din niște lanțuri de nucleotide, lanțuri de aminoacizi și puțină energie, prima formă de viață. Aceasta este bacteria procariotă, o simplă celulă care încearcă să-și facă viața mai frumoasă prin acel mediu toxic. Pentru noi este ușor! Deschizi un Netflix, încalzești niște mâncare din frigider și voilă! O viață pe cinste!

Din păcate, bacteriile de pe atunci nu aveau nici organe complexe care să faciliteze hrănirea, nici mâncare, nici frigider și, cel mai rău, nici măcar Netflix! În asemenea condiții greu de imaginat, bacteria noastră, sărăcuța, trebuia să găsească o rezolvare. Și, descurcându-se fiind, a și găsit: chemosinteza. S-au gândit ele că, dacă iau niște substanțe simple de pe fundul apelor și folosesc unul dintre cele mai simple procese, oxidarea, pot extrage energie din reacțiile chimice, energie cu care își produceau hrana cea de toate zilele.

Și așa au și făcut! Fiind niște mici chimiste din naștere, au luat amoniacul și l-au transformat în nitriți și nitrați (bacterii nitrificatoare), sărurile feroase în săruri ferice (bacterii feruginoase), hidrogenul din fermentații în metan (bacterii metanogene), hidrogenul sulfurat în sulfați (bacterii sulfuroase) și au făcut rost de energie pentru o masă pe cinste!

„Ok! Ok! Și ce-mi pasă mie că au reușit ele? Bravo lor!”. Ei bine, în primul rând, foarte urât că mă întrerupi... Iar în al doilea rând, succesul lor ar trebui cel puțin apreciat, pentru că ele au creat condițiile necesare apariției altor viețuitoare pe Pământ. Dacă nu reușeau ele, fotosinteza rămânea o idee pe un carnetel uitat, eucariotele, un vis futurist, iar viețuitoarele pluricelulare, o fantezie de neimaginat. Munca lor cu scopul de a se hrăni produce substanțe pe care le preiau alte viețuitoare pentru a-și produce hrana. De asemenea, ele curăță mediul, căci iau substanțele toxice vieții și le transformă în unele nontoxice, chiar esențiale pentru anumite viețuitoare.

Astfel, prin puțină chimie la îndemână și mult, mult efort, bacteriile chemosintetizante au reușit să-și depășească statutul de grupare singuratică de nucleotide. Au ajutat, pe parcurs, și alte viețuitoare, susținând lanțuri trofice, în care au preluat rolul de producători de hrană (substanță organică). De aceea, ar trebui să fim recunoscători acestor mici, aparent nesemnificative organisme unicelulare, căci, fără ele, n-am fi avut nici Netflix, nici frigider, nici noi n-am fi existat, iar Pământul acesta ar fi fost o planetă mult mai tristă.

Dacă v-am convins, răspândiți cuvântul mai departe și spuneți odată cu mine: „*Bacteriile chemosintetizante sunt foarte tari!*”, mai ales că aceste organisme au supraviețuit până azi, sunt niște învingătoare, pe când multe specii au pierdut cursa aceasta.

Bibliografie:

Manualul de biologie, clasa a X-a (autori: Stelică Ene, Gheorghiu Sandu, Gheorghe Gămănesci)
<https://ro.wikipedia.org/wiki/Chemosintez%C4%83>
<https://ecomareaneagra.wordpress.com/ecosistemul/bacteria/>

MATEI DANCIU
Clasa a X-a B

NEXT LEVEL Basarab

Pentru orice elev, cu siguranță că tranziția dintre clasa a VIII-a și clasa a IX-a reprezintă un punct de cotitură, prin prisma faptului că acesta își concentrează toată energia asupra materiilor importante pentru el în ultimul an de gimnaziu și vine cu o oarecare relaxare la liceu, unde el crede că nu va mai învăța la fel de mult. Acest lucru devine o armă cu două tăișuri pentru el, deoarece toate materiile sunt importante, în felul lor, și nici măcar un profesor nu o să menajeze pe nimeni. Elevii trăiesc momente cu puternic impact emoțional încă din primele săptămâni, când vor constata că niciun profesor nu va mai avea indulgența din gimnaziu, că nimeni nu va mai repeta ce se scrie sau se vorbește de câteva ori în plus. Vor constata că balanța notelor va urca și va coborî la fel de repede, iar interacțiunea cu alți elevi se va dubla sau, dacă nu, tripla.

Elevii încep încă din vacanță să se caute pe grupurile special create pentru boboci. Fiind curioși să-și cunoască semenii, își organizează adesea întâlniri în partea centrală a capitalei, nu de multe ori, departe de liceul cu pricina. Au ocazia să-și micșoreze astfel impactul emoțional cu privire la noii colegi, păstrând totuși doza de enigmă ce planează asupra profesorilor de la clasă și a dirigintei sau a dirigintelui.

După prima fază a cunoașterii, urmează prima săptămână de liceu, unde, cu siguranță, aceștia compară ceea ce au plăsmuit în imaginație și ceea ce au auzit despre liceu cu realitatea din teren, având ocazia să rezolve multe enigme. Întotdeauna, un colectiv aflat la început de drum va avea probleme în organizare, elevii având caractere diferite și dorința de a da drumul puțin rebelului din ei, de a chiuli de la ore sau a fuma o țigară pe ascuns. Toate acestea, la început de drum, par frumoase, dar pot deveni periculoase.

Lăsând la o parte viciile tuturor, după scurtele întâlniri cu profesorii clasei, încep să-și facă în

mente scenariul ideal, conform căruia aceștia pot să fie prezenți și la ore, dar să mai fure puțin și din pauze. Calculează astfel timpul pe care îl face profesorul din cancelarie până la clasă, raportat la elevul care fuge din curte pe culoar, ajungând cam exact în același timp când se strigă catalogul sau, de ce nu, de multe ori încercând să motiveze deja absența dobândită cu mare ușurință cu câteva minute în urmă. Alt aspect important pe care ei îl întâlnesc și totodată trebuie corectat este faptul că, fiind la început de drum, nu toți au o încredere ridicată în propria persoană și, atunci când nu sunt siguri de ceva, nu adresează întrebări pertinente profesorilor, rămânând astfel cu materia în urmă. În consecință, notele mici vor urma să apară. Nu în cele din urmă, aceștia au deficiențe, de multe ori, în a comunica cu colegii de clasă. Necunoscându-se, pierd astfel ocazia de a rezolva două probleme: socializarea și aprofundarea materiei.

Pauzele, cele mai așteptate printre elevii noștri, îi găsesc adesea în curtea liceului pe cei mai mulți dintre ei sau pe terenul de sport, bătând mingea până la ultima picătură de energie. Observându-le entuziasmul, mi-am dat seama că aceștia au nevoie de o provocare în plus și le-am organizat un campionat. În acest an școlar, avem 16 echipe înscrise, iar una dintre echipe este formată din profesorii liceului. Acest fapt dă mai multă culoare competiției, meciurile fiind disputate pe muchie de cuțit, cu goluri spectaculoase și parade ale portarilor, demne de marile stadioane ale Europei și nu numai.

Urmează apoi mult așteptatul Bal al bobocilor, la care întreaga suflare de boboci, își achiziționează bilete din timp, nu cumva să scape acest eveniment de amploare, organizat de majoritatea liceelor, cu atât mai mult de al nostru, liceu care tinde să urce an de an în ierarhia bucureșteană. Ținutele nu sunt foarte atent pregătite, publicul având o libertate mai mare de a decide cu ce să se îmbrace, dar situația se schimbă în cazul candidaților la Miss și Mister, pentru care sunt pregătite coregrafii speciale cu câteva săptămâni înainte de eveniment și sunt alese ținute sofisticate, ce ar mai putea aduce un vot în plus pe tabelă.

Proiectele în care sunt implicați elevii la început de drum sunt multe, vaste și cu mult tact alese de profesorii liceului, astfel încât să acopere

mai multe sfere de interes, iar viitorii premieri sau miniștri, doctori, avocați sau ingineri să aibă unde să experimenteze și să poată valorifica spiritul de echipă, să se acomodeze cu presiunea grupului, precum și cu respectarea mult mai strictă a orelor și a termenelor acordate pentru îndeplinirea diferitelor sarcini.

Cei mai mulți însă știu la ce liceu vin, fie din dorința lor, fie la cererea expresă a părinților și ne cunosc exigențele. Noi îi primim cu brațele deschise pe toți și le urăm bun venit în fiecare an bobocilor, îi apreciem pentru eforturile depuse pentru a ajunge la noi și ne străduim să-i ținem motivați și captivați, atât cât se poate.

Întotdeauna există timp pentru orice, dacă îți dorești cu adevărat și muncești atât cât trebuie. Manifestăm toleranță și înțelegere pentru cei ce se străduiesc din răspuțeri să progreseze, dar și o doză de pragmatism pentru cei ce nu arată prea mult interes, încercând să-i motivăm să evolueze.

De la începutul liceului se face simțită și etapa celor amorezați, cuplurile de tineri îndrăgostiți începând să-și facă apariția în viața cotidiană. Atenția acestora este acaparată, de multe ori, de persoana îndrăgită, uneori, cuplurile formate încă din anii de liceu rezistând peste ani și ani. Liceul înseamnă prima poveste de dragoste la acest nivel, poate cel mai sincer și cel mai frumos moment la început de drum prin viață.

Unul dintre momentele speciale este cel de la sfârșitul anului școlar, când elevii își vor afla premiile meritate, conform mediilor, unii fiind pe un piedestal, sus, alții atingând firav podiumul de frunțași sau, în cazuri rare, abia având medii de trecere. Acest fapt dă aripi mari unora spre următorul an și multă ambiție și determinare celor din urmă pentru a recupera terenul pierdut.

Viața în Basarab este fascinantă, dacă vrei să faci parte din ea cu adevărat, dacă vrei să respecti colegii în aceeași măsură precum te respecti pe tine, dacă faci din ziua în care trebuie să ajungi la liceu o mare bucurie, nu pentru că ai de învățat sau de dat teste, ci pentru a revedea colegii și a interacționa cu ei altfel decât în modul rece, de pe rețelele de socializare. Dacă vei înțelege că emoția și empatia în anul 2024 vor face pereche sau dacă vei înțelege că nu singur vei rezolva toate problemele apărute în cale, vei înțelege că „Basarab” este o familie în care toți elevii se cunosc în mare parte și pun la cale lucruri care mai de care mai mărețe și inovatoare, unde profesorii încearcă să țină același spirit viu și nestins de a lucra în echipă și de a arăta viitorilor oameni ai societății că sunt valori mai importante decât un Iphone de ultimă generație, decât o pereche de jeansi rupți sau o pereche de adidași scumpi.

Când or să descopere că bucuria se poate lua și din lucruri mărunte, fericirea din unele și mai mici, vor porni pe drumul ideal. Însă nimeni nu vrea să aibă roboți și de aceea e frumoasă viața, pentru că ai ocazia să greșesti, dar și să îndrepti lucrurile. Vei avea însă lângă tine oameni care îți pot da un sfat, o îndrumare cu mult tact și căldură, astfel încât să nu te descurajezi și să mergi înainte prin foc și prin ploaie, pentru că întotdeauna, după ploaie, vine soarele.

Așadar, vă așteptăm și în anul următor, plini de emoție, ca de fiecare dată când se termină etapa de repartizare al elevilor de liceu. Vă așteptăm cu mult entuziasm să descoperim din ce colțuri ale țării sau ale capitalei poposiți pe la noi, sau, de ce nu, ale lumii. Vă doresc mult succes în următoarea etapă din viața voastră!

Prof. IONUȚ NEACȘU

*„...adevăratele comori se află
dincolo de uși. Deschideți-le
și pășiți!”*